

Nr 233.

Kungl. Maj:ts proposition till riksdagen angående vissa anslag till socialstyrelsen; given Stockholms slott den 23 februari 1945.

Kungl. Maj:t vill härmed, under åberopande av bilagda utdrag av statsrådsprotokollet över socialärenden för denna dag, föreslå riksdagen att bifalla de förslag, om vilkas avlåtande till riksdagen föredragande departementschefen hemställt.

GUSTAF.

Gustav Möller.

Utdrag av protokollet över socialärenden, hållet inför Hans Maj:t Konungen i statsrådet å Stockholms slott den 23 februari 1945.

N ä r v a r a n d e:

Statsministern HANSSON, ministern för utrikes ärendena GÜNTHER, statsråden WIGFORSS, MÖLLER, SKÖLD, QUENSEL, BERGQUIST, DOMÖ, EWERLÖF, RUBBESTAD, OHLIN, ERLANDER, DANIELSON, ANDRÉN.

Efter gemensam beredning med chefen för finansdepartementet anför chefen för socialdepartementet, statsrådet Möller.

I årets statsverksproposition har Kungl. Maj:t på min hemställan under femte huvudtiteln, punkterna 3 och 5, föreslagit riksdagen att, i avbidan på särskild proposition i ämnet, för budgetåret 1945/46 beräkna

dels till socialstyrelsen: avlöningar till personal för verksamheten i allmänhet ett förslagsanslag av 830 000 kronor,

dels ock till socialstyrelsen: omkostnader ett förslagsanslag av 175 000 kronor.

Jag anhåller nu att till fortsatt behandling få upptaga hithörande spørsmål. I samband därmed torde jag få anmäla uppkommen fråga angående överskridande av viss anslagspost i socialstyrelsens avlöningsstat för budgetåret 1944/45.

1:o) Socialstyrelsen: Avlöningar till personal för verksamheten i allmänhet, förslagsanslag.

Budgetår	Anslag	Nettoutgifter
1943/44	1 108 000	1 252 897
1944/45	830 000	—
1945/46 (förslag)	910 000	—

Kungl. Maj:t har den 30 juni 1944 fastställt personalförteckning för socialstyrelsen (statsliggaren s. 182—183). Samma dag har Kungl. Maj:t fastställt följande avlöningsstat för styrelsen, att tillämpas tills vidare från och med budgetåret 1944/45:

Avlöningsstat.

1. Avlöningar till ordinarie tjänstemän, <i>förslagsvis</i>	kronor	290 000
2. Arvoden och särskilda ersättningar, bestämda av Kungl. Maj:t, <i>förslagsvis</i>	»	11 300
3. Avlöningar till övrig icke-ordinarie personal	»	438 000
4. Rörligt tillägg, <i>förslagsvis</i>	»	90 700
Summa förslagsanslag kronor		830 000

Samtidigt har Kungl. Maj:t förklarat, att den å staten upptagna anslagsposten till arvoden och särskilda ersättningar skulle tills vidare disponeras på följande sätt:

Arvode till generaldirektörens ställföreträdare	kronor	1 200
Arvode till en sakkunnig för ärenden rörande alkoholistvård ..	»	4 500
Ersättningar till ledamöter och suppleanter i nämnden för den statsunderstödda arbetslöshetsförsäkringen, <i>förslagsvis</i> ..	»	100
Ersättningar till ledamöter i indexnämnden, <i>förslagsvis</i>	»	300
Ersättningar till ledamöter i socialstyrelsens rådgivande nämnd för social hemhjälpsverksamhet, <i>förslagsvis</i>	»	700
Ersättningar till sakkunniga personer å barnavårdens specialområden samt till arkitekt	»	3 500
Ersättningar till läkarbiträde vid granskning av anstalter för halvöppen barnavård, <i>förslagsvis</i>	»	1 000

Summa kronor 11 300.

I skrivelse den 28 augusti 1944 har *socialstyrelsen* gjort framställning rörande anslag för ifrågasvarande ändamål för budgetåret 1945/46.

Beträffande anslagsposten till avlöningar till ordinarie tjänstemän upplyser styrelsen, att nämnda post under budgetåret 1943/44 belastats med 303 310 kronor. Med hänsyn till vissa ändrade dispositioner av styrelsens ordinarie tjänster anser styrelsen för nästa budgetår ett något högre belopp bliva erforderligt och föreslår på grund därav, att posten höjes till 315 000 kronor.

Vad angår anslagsposten till arvoden och särskilda ersättningar, bestämda av Kungl. Maj:t, har styrelsen hemställt, att medel måtte ställas till styrelsens förfogande för anlåtande av läkare i jämväl andra barnavårdsärenden än granskning av anstalter för halvöppen barnavård. Styrelsen anför härom följande:

Såsom styrelsen tidigare framhållit, hade styrelsen ett bestämt behov av att inom barnavårdens hela område kunna anlita medicinsk sakkunskap. Styrelsen ville i nuvarande läge icke förnya en tidigare gjord framställning om anvisande av ett belopp av 3 000 kronor för anlåtande av dylik sakkunskap men måste dock hemställa, att styrelsen bereddes någon möjlighet att i särskilda fall anlita läkares biträde. Detta skulle kunna ske genom att delposten å 1 000 kronor till ersättningar till läkarbiträde vid granskning av anstalter för halvöppen barnavård erhöle en formulering, som lämnade dylik möjlighet öppen. I samband därmed syntes någon höjning av delposten vara påkallad. Styrelsen ville i överensstämmelse därmed hemställa, att för budgetåret 1945/46 måtte upptagas ett belopp av förslagsvis 2 000 kronor till ersättningar till läkarbiträde vid granskning av anstalter för halvöppen barnavård m. m. I den mån detta förslag icke kunde godtagas, måste styrelsen hemställa, att delposten å 3 500 kronor till ersättningar till sakkunniga personer å barnavårdens specialområden samt till arkitekt höjdes till 4 500 kronor.

Styrelsen har med anledning härav beräknat anslagsposten till arvoden och särskilda ersättningar, bestämda av Kungl. Maj:t, till (11 300 + 1 000) 12 300 kronor.

Styrelsen, som härefter övergått till en beräkning av anslagsposten till avlöningar till övrig icke-ordinarie personal, framlägger åtskilliga förslag till ändringar med avseende å denna personal.

Beträffande personalbehovet å *arbetsmarknadsbyrån* har styrelsen anfört i huvudsak följande:

Sedan maj månad 1940 tjänstgjorde den personal å arbetsmarknadsbyrån, som hade till huvudsaklig uppgift att handlägga ärenden rörande den offentliga arbetsförmedlingen, hos statens arbetsmarknadskommission. Den hos styrelsen kvarvarande delen av arbetsmarknadsbyrån handlade allmänna ärenden rörande arbetsmarknaden och alla på ämbetsverket ankommande ärenden angående den privata platsförmedlingen samt utövade tillsyn över den statsunderstödda arbetslöshetsförsäkringen. Befattningen med sistnämnda slag av ärenden vore den centrala arbetsuppgiften. För handhavandet av nämnda arbetsuppgifter disponerades — förutom byråchefsbefattningen och en ordinarie förste byråsekreterarbefattning — en byrådirektör (Eo 28), en byråinspektör (Eo 24), en aktuarie (Eo 21), en revisor (Ex 21), en amanuens (Ex 15), två kanslibiträden (Eo 7), två kontorsbiträden (Eo 4) samt ett skrivbiträde (Ex 2).

Byråns arbetsuppgifter visade fortfarande stigande tendens. Detta berodde främst på den alltjämt växande anslutningen till den statsunderstödda arbetslöshetsförsäkringen. Under år 1943 hade 4 erkända arbetslöshetskassor ny-

tillkommit med tillhoppa över 100 000 medlemmar, och från och med den 1 januari 1944 hade antalet registrerade kassor stigit till 30 med ett medlemsantal enligt senast föreliggande uppgifter (31 maj 1944) av något över 733 000. Ytterligare två kassor hade beslutats och dessutom hade ett fackförbund preliminärt beslutat inrättande av en erkänd arbetslöshetskassa. Totala antalet verksamma och beslutade kassor uppginge således för det dåvarande till 33 med omkring 780 000 medlemmar. Ytterligare ett antal organisationer övervägde bildandet av erkänd arbetslöshetskassa, och det vore därför icke osannolikt, att antalet kassor inom kort komme att överskrida 35 och antalet försäkrade att stiga till omkring 850 000. Byråns övriga arbetsuppgifter, allmänna arbetsmarknadsfrågor och tillsynen över den icke offentliga arbetsförmedlingen, visade också tendenser att bliva alltmera omfattande.

Sedan socialstyrelsen i sina petita för budgetåret 1943/44 föreslagit, att det dittillsvarande systemet med en av styrelsen utsedd särskild revisor för varje arbetslöshetskassa skulle ersättas med en gemensam revisor, placerad i lönegraden Eo 21, vilken skulle tjänstgöra å ämbetsverkets arbetsmarknadsbyrå, hade från och med nämnda budgetår å byrån inrättats en revisorstjänst i lönegraden Ex 21. Sedan systemet med särskilda revisorer för varje kassa slutgiltigt avvecklats, hade den hos styrelsen anställda revisorn fungerat från den 1 oktober 1943. Erfarenheten hade därvid givit vid handen, att tjänstens placering såsom extra icke betingades av några bärande skäl. De arbetsuppgifter, som vore förenade med befattningen, vore uppenbarligen av stadigvarande natur. Härtill komme, att ställningen såsom extra tjänsteman stode i mindre god överensstämmelse med de kvalifikationer, som med hänsyn till arbetsuppgifternas omfattning och svårighetsgrad borde ställas på revisorn och den oberoende ställning, som denne av självklara skäl borde intaga. Det borde därvid beaktas, att denne tjänstemans uppgifter ginge utöver de företrädesvis revisionstekniska frågorna och i själva verket vore att betrakta såsom ett viktigt led i tillsynsmyndighetens allmänna uppsikt över kassornas sätt att tillämpa gällande bestämmelser och i övrigt handha sina åligganden.

På grund av tjänstens ogynnsamma placering i löneavseende måste det bli vanskligt att för någon längre tid kunna behålla en lämplig och dugande arbetskraft såsom innehavare av densamma. Under nuvarande förhållanden kunde det tvärtom med fog befaras, att befattningen komme att betraktas såsom en ren passagetjänst. Detta skulle med tanke på ändamålet med densamma vara i hög grad olyckligt.

Otvivelaktigt kunde bärande skäl andragas för en uppflyttning av revisorstjänsten till lönegrad Eo 24. Av statsfinansiella hänsyn hade styrelsen dock funnit sig nu endast böra föreslå, att tjänsten gjordes till extra ordinarie med bibehållande av dess lönegradsplacering i 21:a lönegraden. Denna förbättring framstode för styrelsen som den minsta tänkbara.

Vidare hemställer styrelsen — under åberopande av den på grund av arbetslöshetsförsäkringens fortskridande utbyggnad ökade arbetsbelastningen å ifrågavarande byrå — om rätt att anställa en tjänsteman såsom förste amanuens i lönegraden Eo 18 med uppgift att biträda revisorn.

Socialstyrelsen framhåller därjämte, hurusom ökningen av arbetsmarknadsbyråns uppgifter sedan 1940 gjort en utvidgning av byråns kanslipersonal med två biträden nödvändig. Enligt styrelsens mening borde arbetsuppgifternas ökning även föranleda ändrad tjänsteställning för de befattningshavare, som hade de mera ansvarsfulla arbetsuppgifterna inom byråns kansli, näm-

ligen dels det biträde, som närmast ansvarade för registreringsarbete, dels ock det biträde, som svarade för kansliets befattning med statsbidragens uträknande, statistiken och det försäkringstekniska arbetet. Av statsfinansiella skäl inskränkte sig emellertid styrelsen till att föreslå, att inom arbetsmarknadsbyrån måtte inrättas en tjänst såsom kontorist i lönegrad Eo 9. I samband därmed föresloges indragandet av en av byråns två extra ordinarie kanslibiträdesbefattningar.

Styrelsen övergår därefter till att behandla personalbehovet å *socialvårdsbyrån* och upplyser därvid till en början, att å denna handläggas ärenden rörande fattigvård, barnavård, ungdomsskydd, mödrahjälp och social hemhjälp. Byrån vore organiserad på följande sex avdelningar, nämligen mödrahjälpsavdelningen, barnavårds- och ungdomsvårdsavdelningen, fattigvårdsavdelningen, avdelningen för daghem och lekskolor, avdelningen för social hemhjälp samt skyddshemsinspektionsavdelningen.

I fråga om mödrahjälpsavdelningen anför styrelsen bland annat:

Avdelningen stode enligt styrelsens beslut under ledning av en förste amanuens (Eo 18), vilken lydde direkt under byråchefen och hade erhållit förordnande att föredraga hithörande ärenden.

På grund av avdelningens alltmer ökade arbetsbörd hade det varit nödvändigt att utöka arbetskraften med en amanuens, vilken till en början anställdes å halvtid men sedan måst helt knytas till avdelningen.

I sina petita för budgetåret 1944/45 hade styrelsen föreslagit, dels att denne heltidsamanuens skulle behållas, dels att den å avdelningen placerade förste amanuensstjänsten skulle förändras till en extra ordinarie notarietjänst, numera byråsekreterartjänst (Eo 21). I propositionen nr 258/1944 hade departementschefen ifrågasatt, att till täckande av avdelningens behov av arbetskraft i amanuensställning den för sommarkoloniverksamheten nyanställda assistenten i lönegrad Ex 15 skulle lämna avdelningen visst biträde. Styrelsens förslag att omändra förste amanuensstjänsten till notarietjänst hade ej heller biträtts.

Av en inom ämbetsverket utarbetad statistik över mödrahjälpsverksamheten under första halvåret 1944 framginge, att avsevärda differenser fortfarande funnes mellan ersättningsbeloppen inom olika mödrahjälpsområden. Differenserna måste otvivelaktigt delvis ha sin grund i mödrahjälpsnämndernas olika sätt att bedöma fallen. Om socialstyrelsen ålades att på mödrahjälpsavdelningen med dess nuvarande arbetsbörd endast ha en tjänsteman i amanuens- eller högre ställning anställd, komme dennes besök hos mödrahjälpsnämnderna att omöjliggöras. Det stora antalet besvärs- och dispensärenden på avdelningen, vilka alla vore av den art, att de krävde ett snabbt avgörande, bunde tjänstemannen så gott som helt vid tjänsterummet till men för inspektionsverksamheten.

Antalet till avdelningen inkomna besvärsärenden hade ökat från 1 497 år 1941 till 2 121 år 1942 och 2 293 år 1943 samt 1 442 under första halvåret 1944.¹ Den enda möjligheten att motverka den omfattande ökningen av dessa ärenden syntes vara, att en mera enhetlig praxis för ärendenas bedömande genomfördes över hela landet genom att föreståndaren för avdelningen bereddes möjlighet att genom personliga besök studera och påverka mödrahjälpsnämndernas praxis. Styrelsen ansåge det därför ofrånkomligt att å avdelningen

¹ Enligt av socialstyrelsen senare under hand lämnad uppgift utgjorde antalet under år 1944 inkomna besvärsärenden 3 010.

utom föreståndaren behålla den tidigare omnämnda heltidsamanuenssen. Medgäves icke detta, komme socialstyrelsens tillsyn över mödrahjälpssverksamheten att allvarligt äventyras helst som den av departementschefen ifrågasatta anordningen att låta barnavårdsinspektrisens assistent delvis tjänstgöra på avdelningen icke kunde genomföras. Barnavårdsavdelningens arbetsbörda tillåte icke ett dylikt arrangemang.

Styrelsen måste vidare förnya sitt i petita för innevarande budgetår framförda förslag om förste amanuens tjänstens omvandling till en extra ordinarie byråsekreterartjänst. Arbetet å mödrahjälpssavdelningen hade lidit avsevärd skada genom att förste amanuens tjänsten blivit en passagetjänst. Styrelsen hade sedan den 1 oktober 1940 haft fyra olika tjänstemän på denna post, vilket hindrat en önskvärd kontinuitet i arbetets bedrivande och även inverkat på den personliga kontakten mellan socialstyrelsen och mödrahjälpssnämnderna. Det stora ansvar, som åvilade föreståndaren för avdelningen och den avsevärda självständighet, med vilken han måste kunna arbeta, vore emellertid de främsta motiven för att han borde beredas högre tjänsteställning än som amanuens. Det gällde ju här att kunna i samband med besök hos mödrahjälpssnämnderna påverka dessas praxis. Föreståndarens möjligheter därtill ökades självfallet, om han hade det stöd, som en högre tjänsteställning därvidlag obestriddligen gäve.

Beträffande kanslipersonalen å mödrahjälpssavdelningen erinrar styrelsen om att under åren 1941—1943 nämnda personal, som tidigare utgjort ett kanslibitråde i lönegraden Eo 7 och ett skrivbiträde i lönegraden Ex 2, måst utökas med tre skrivbiträden. Kanslibiträdet hade, enligt vad styrelsen gör gällande, alltefter verksamhetens ökade omfattning erhållit allt mera krävande arbetsuppgifter och dessa krävde numera större kvalifikationer än dem som kunde ställas på ett kanslibitråde, varför styrelsen föreslår omändring av nämnda tjänst till kontoristtjänst i lönegraden Eo 9.

Vad angår socialvårdsbyråns avdelning för barnavård och ungdomsvård har styrelsen hemställt, att barnavårdsinspektrisbefattningen i lönegraden Eo 21 måtte förändras till en byråinspektörsbefattning i lönegraden Eo 24. Styrelsen anför härom huvudsakligen följande:

Genom beslut av 1942 års riksdag hade hos socialstyrelsen inrättats en befattning såsom barnavårdsinspektris i lönegrad Eo 21. Denna tjänst hade inrättats för att effektivisera socialstyrelsens rådgivande, upplysande och kontrollerande verksamhet på barnavårdens område.

Barnavårdsinspektrisen, som sorterade under statens inspektör för fattigvård och barnavård, hade att självständigt utöva inspektionens verksamhet rörande barnavården ävensom att inom detta område lämna råd och anvisningar. Det omedelbara ansvaret för den centrala barnavårdsinspektionen vilade på inspektrisen. Vid utövandet av sin verksamhet hade inspektrisen att följa den tillsyns- och rådgivningsverksamhet, som utövades på barnavårdens område av fattigvårds- och barnavårdskonsulenterna och barnavårdssombuden. Hon hade sålunda härvidlag att exempelvis vid inspektioner och utredningar ute i landet av den mera invecklade natur, att den centrala barnavårdsmyndighetens medverkan påkallades, i den mån statens inspektör icke själv kunde deltaga i handläggningen, representera socialstyrelsen och i regel med biträde av barnavårdskonsulenten verkställa inspektion och utredning. Härjämte borde nämnas, att barnavårdsinspektrisen av socialstyrelsen förordnats att efter chefens för socialvårdsbyrån bestämmande vara föredragande i ärenden rörande barnavård.

Efter att ha framhållit att befattningens benämning borde ändras till byråinspektör, vilken benämning enligt styrelsens uppfattning gäve en riktigare föreställning om befattningens karaktär än den nuvarande benämningen, föreslår styrelsen jämväl ändrad lönegradsplacering av nämnda befattning och yttrar till stöd för nämnda förslag:

Vad som anförts beträffande denna befattningshavares tjänsteåligganden syntes klart utvisa, att befattningen för närvarande vore alldeles för lågt placerad. Kompetensfordringarna borde här icke ställas lägre utan snarare högre än i fråga om fattigvårds- och barnavårdskonsulenterna. Då befattningshavaren vore att anse såsom överordnad i förhållande till konsulenterna, syntes det ofrånkomligt, att även lönegradsplaceringen bleve högre än för konsulenterna, vilka genom beslut av 1944 års riksdag inplacerats i lönegraden Eo 23. Styrelsen funne det därför angeläget, att befattningen placerades i lönegraden Eo 24. Till ytterligare stöd för en sådan uppfattning ville styrelsen erinra om att andra likvärdiga tjänster, till exempel byråinspektörstjänsterna å arbetsmarknadsbyrån och nykterhetsvårdsbyrån, vore placerade i lönegraderna Eo 24 respektive A 24.

Vad beträffar avdelningen för social hemhjälp hade den samma, enligt vad styrelsen upplyser, ursprungligen bestått av hemhjälpkonsulenten och ett extra biträde i lönegraden Ex 2, vilket sedermera befordrats till skrivbiträde i lönegraden Eo 2. Verksamheten hade emellertid visat sig medföra ett så omfattande arbete, att redan under sommaren 1944 en viss personalförstärkning måst tillgripas genom anställande av en tillfällig befattningshavare i amanuensställning och ett kontorsbiträde i lönegraden Eo 4; sistnämnda biträde tjänstgjorde emellertid även å annan avdelning men redovisades å hemhjälpavdelningen. Då avdelningens arbetsuppgifter icke syntes komma att minska, föreslår styrelsen bibehållande av angivna personal även under budgetåret 1945/46, därvid amanuensen beräknades bliva placerad i lönegraden Ex 15.

Styrelsen anför härefter, att det visat sig nödvändigt att vid sidan av styrelsens två ordinarie telefonister äga tillgång till en med telefonväxeln skötselförtrogen arbetskraft. Då någon för ändamålet lämplig befattningshavare icke funnits tillgänglig inom ämbetsverket, hade styrelsen från och med senare delen av augusti 1944 måst anställa ett biträde i lönegraden Ex 2, vilket i tidigare anställning förvärvat vana att sköta en telefonväxel. Denna befattningshavare, vilken styrelsen avsåge att placera å det till *lagbyrån* hörande registrators- och kassakontoret för att, då hon icke tjänstgjorde i telefonväxeln, tjänstgöra å detta kontor eller å någon av styrelsens övriga byråer, där behov föreläge av tillfällig arbetskraft, komme att erfordras även under nästa budgetår.

Styrelsen framhåller vidare, att behov av personalförstärkning å *statistiska byrån* föreläge för såväl pris- och levnadskostnadsstatistikens som för socialstatistikens del. Styrelsen anför härom:

Erfarenheterna från budgetåret 1943/44 hade givit vid handen att de arbetskrafter, som stått till buds för ledningen av arbetet med pris- och levnadskostnadsstatistiken — en ordinarie aktuarie (A 21) och, från

och med den 1 augusti 1943, en amanuens (Eo 15) — icke varit tillräckliga för att byrån skulle medhinna de specialundersökningar, analyser m. m., som förutsatts i Kungl. Maj:ts direktiv den 19 mars 1943 för indexberäkningen, och vilkas betydelse understrukits av den s. k. indexkommittén. Styrelsen beräknade, att det arbetsbehov, som sålunda måst eftersättas, möjligen skulle kunna fyllas, om ytterligare en amanuens finge ägna halva sin arbetstid åt prisstatistiken och ville fördenskull hemställa om ökning av personalen i enlighet härmed. En heltidsanställd befattningshavare skulle lämpligen kunna tagas i anspråk även för specialundersökningar och till hälften avlönas ur därför tillgängliga anslag.

Efter den omläggning, som företagits av fattigvårdsstatistiken år 1939 och barnavårdsstatistiken år 1940, hade dessa båda grenar av socialvårdsstatistiken i väsentliga avseenden utvidgats och fördjupats. Detta hade dock kunnat ske utan ökning av biträdespersonalen. Den utveckling, vari fattigvårds- och barnavårdsstatistiken befunno sig, hade emellertid väsentligt ökat arbetsuppgifterna för arbetsledaren, som sedan augusti 1941 varit en ordinarie aktuarie. För att möta denna ökning hade styrelsen sett sig nödsakad att från och med april 1944 anställa en amanuens (för det dåvarande Ex 11) såsom biträde åt honom. Denna amanuens skulle ha till huvudsaklig uppgift att biträda vid granskningen av det inkomna primärmaterial och korrespondera med vederbörande kommunala myndigheter för rättelse av felaktiga och komplettering av ofullständiga uppgifter samt för övrigt biträda vid förekommande undersökningar. En mycket stor del av arbetet med fattigvårds- och barnavårdsstatistikens färdigställande åtginge nämligen för närvarande för det förberedande gransknings- och kompletteringsarbetet. Genom anställande av en amanuens för att biträda vid detta arbete skulle det vara möjligt att förverkliga det mål, som socialstyrelsen eftersträvat sedan omläggningen av fattigvårdsstatistiken år 1939 och barnavårdsstatistiken år 1940, nämligen att statistiken i båda fallen skulle färdigställas så snabbt, att årsredogörelserna publicerades inom ett år, sedan primäruppgifterna inkommit till styrelsen. När med ingången av april 1944 primäruppgifterna från år 1943 inkommit samtidigt till såväl fattigvårdsstatistiken som barnavårdsstatistiken, vilken senare vore treårig, hade det varit synnerligen angeläget, att bearbetningen i båda fallen kunde drivas så snabbt som möjligt och jämsides. Det hade därför varit nödvändigt att vid denna tidpunkt anställa en amanuens för att dessa arbeten omedelbart skulle kunna igångsättas. Behovet av denna amanuens på fattigvårds- och barnavårdsstatistiken syntes såvitt för det dåvarande kunde förutses komma att bli permanent. Angeläget vore nämligen, att arbetsledaren för denna statistik med den speciella sakkunskap på det socialvårdsstatistiska området, som han besatte, sattes i tillfälle att ägna mera tid åt en ytterligare fördjupning av dessa båda viktiga grenar av socialvårdsstatistiken och att tid efter annan utföra specialundersökningar av olika slag rörande aktuella spørsmål inom socialvården. Inom den närmaste framtiden komme dessutom de arbetsuppgifter, som åvilade arbetsledaren, att utökas med nya, för vilka erfordrades en förstärkning av personalen.

Allteftersom reformer genomfördes inom socialvården, uppstode behov av en statistik, som visade effekten av dessa reformer. Socialstyrelsen hade under senare tid efter hand blivit anförtrodd nya arbetsuppgifter inom socialvården, såsom mödrahjälsverksamheten, den halvöppna barnvården och den sociala hemhjälpverksamheten. För handläggning av dessa grenar av socialvården erfordrades en fortlöpande statistik över verksamheten.

Vad beträffade mödrahjälsstatistiken hade den sedan oktober 1943 handlagts på avdelningen för fattigvårds- och barnavårdsstatistik inom

statistiska byrån efter att tidigare ha sammanställts av mödrahjälpssavdelningen inom socialvårdsbyrån. Hittills hade denna statistik grundats på sammandragsuppgifter, som var och en av de 31 mödrahjälpnsnämnderna i riket lämnat kvartalsvis till socialstyrelsen, varför bearbetningen icke varit synnerligen arbetskrävande. På grund av önskvärdheten av att mera ingående kunna följa mödrahjälpssverksamhetens utformning och omfattning inom olika mödrahjälpssområden hade emellertid planerats en mera fullständig mödrahjälpssstatistik från och med ingången av år 1944, grundad på individuella uppgifter rörande samtliga mödrahjälpssfall. Efter denna omläggning komme mödrahjälpssstatistiken att bli betydligt mera omfattande och arbetskrävande. Det sista gällde i särskild grad den första tiden efter omläggningen. I fråga om statistiken över den halvöppna barnavården och den sociala hemhjälpens hade ännu inga detaljerade arbetsplaner utarbetats. Det vore dock tydligt, att den planerade utvidgningen av den löpande mödrahjälpssstatistiken tillsammans med den planerade statistiken över den halvöppna barnavården och den sociala hemhjälpens komme att kräva utvidgning av byråns personal. Sannolikt bleve denna personalfråga aktuell redan vid mitten av innevarande budgetår, och då detta inträffade, syntes styrelsen finna sig nödsakad anmäla behov av ytterligare en amanuens (Ex 15) såsom biträde åt arbetsledaren på fattigvårds- och barnavårdsstatistiken jämte två kvinnliga biträden (Ex 2). Denna amanuens komme att anförtros självständiga arbetsuppgifter av sådant slag, att för arbetet egentligen skulle erfordras en tjänsteman i aktuarieställning. Tillsvidare hade styrelsen emellertid icke ansett sig böra för detta arbete beräkna mer än en befattningshavare i amanuensgrad. Från och med budgetåret 1945/46, när samtliga dessa statistikgrenar beräknades ha kommit i gång i full omfattning, syntes en ökning av biträdespersonalen med ytterligare ett biträde (Ex 2) bli erforderlig.

Med hänsyn till såväl den avsevärt ökade omfattning arbetet på fattigvårds- och barnavårdsstatistiken redan fått och kunde förutses få inom den närmaste tiden som tillkomsten av flera betydelsefulla grenar av socialvårdsstatistiken hemställde socialstyrelsen, att i styrelsens personalstat från och med budgetåret 1945/46 en särskild förste aktuarietjänst i lönegrad Eo 24 upptoges för socialvårdsstatistiken. Detta funne styrelsen angeläget, då det finge anses av synnerlig vikt att som arbetsledare för denna betydelsefulla statistikgren ha tillgång till en så högt kvalificerad tjänsteman, som denna löneställning medgäve. Komme förslaget om inrättande av denna förste aktuarietjänst att vinna statsmakternas bifall, kunde det på grund av eventuell befordran inom ämbetsverket öppnas en möjlighet att å den till fattigvårds- och barnavårdsstatistiken hörande ordinarie aktuarietjänsten (A 21) förordna den av de till denna avdelning enligt föreliggande förslag knutna amanuenserna, vilken avsåges tilldelad mera kvalificerade göromål. Därigenom skulle denna tjänsteman kunna beredas en mot arbetsuppgifternas kvalitet svarande tjänsteställning. I händelse ett dylikt förordnande kunde meddelas, komme amanuustjänsten i fråga att kunna indragas.

Styrelsen hemställer vidare, att en av *utredningsbyråns* förste amanuustjänster i lönegraden Eo 18 måtte utbytas mot en aktuarietjänst i lönegraden Eo 21. Som skäl härför anför styrelsen huvudsakligen följande:

Antalet aktuarietjänster, varöver byrån för närvarande förfogade — en förste aktuarie (A 26) och en aktuarie (A 21) — syntes otillräckligt med hänsyn till arten och omfattningen av byråns arbetsuppgifter.

Under de senaste sex åren hade byråns fortlöpande arbete kraftigt tillväxt dels genom utbyggnad av vissa statistikgrenar, såsom lantarbetarstatisti-

ken och byggnadsstatistiken, dels genom tillkomsten av helt nya arbetsuppgifter, såsom konjunkturstatistiken, trädgårdsarbetarstatistiken och byggnadskostnadsindex. Denna ansvällning av arbetsuppgifterna komme med säkerhet att bli bestående.

Samtidigt med ifrågavarande tillväxt av byråns arbete hade en rationalisering av arbetsmetoderna ägt rum. De nya arbetsmetoderna hade lett till skapandet av en helt ny avdelning för arbetet med hjälp av hålkortsmaskiner, vilkens betydelse starkt ökat under senare år. Maskinavdelningen omfattade för närvarande 11 biträden under ledning av en förste amanuens. Avdelningen tillhörde formellt utredningsbyrån men betjänade självfallet båda statistiska byråerna.

En försiktig jämförelse mellan arbetsuppgifternas beskaffenhet och de befintliga tjänsterna syntes ge vid handen, att ett behov av två nya aktuariefattningar vore väl motiverat, den ena för maskinavdelningens föreståndare och den andra för ledaren av konjunkturstatistiken och byggnadsverksamhetsstatistiken jämte kvartalsindex över byggnadskostnaderna. I ett annat statsfinansiellt läge hade båda befattningarna bort föreslås bli inrättade. För närvarande ansåge sig styrelsen emellertid böra begränsa sig till att begära ett tillgodoseende av det mest trängande behovet, vilket syntes vara aktuarietjänsten för maskinavdelningen. Styrelsen hemställde alltså, att för ledaren av maskinavdelningen inrättades en aktuariefattning i lönegrad Eo 21. Vid bifall till denna framställning kunde en av byråns förste amanuens tjänster i lönegrad Eo 18 indragas.

Vidare föreslår styrelsen, att en av denna byrås kanslibiträdestjänster i lönegraden Eo 7 måtte utbytas mot en kontoristtjänst i lönegraden Eo 9. Innehavaren av den till uppflyttning föreslagna tjänsten vore arbetsbas för de större specialundersökningarna, i vilken egenskap hon handhade fördelningen av arbetet samt den direkta övervakningen och instruerandet av den henne underställda personalen, vilken stundom kunde uppgå till ett 70-tal personer, till större delen utan erfarenhet av statistiskt arbete. Med hänsyn till det särskilt ansvarsfulla och krävande arbete som ålåg arbetsbasen vore hennes löneställning enligt socialstyrelsens mening alltför låg.

Styrelsen anmäler härefter, att styrelsen under budgetåret 1943/44 beviljat ett av utredningsbyråns kanslibiträden i lönegraden Eo 7 halvtidstjänstgöring. Sedermera hade styrelsen befordrat ett av byråns kontorsbiträden i arbetsledareställning till kanslibiträde. Härigenom hade antalet kanslibiträden — frånsatt det föreslagna utbytet av en kanslibiträdestjänst mot en kontoristtjänst — i realiteten ökat med en halvtidsanställd arbetskraft. Denna ökning syntes vara nödvändig även i fortsättningen.

Vad angår *nykterhetsvårdsbyrån* framhåller styrelsen, att den av statsmakterna beslutade intensifieringen av nykterhetsvården samt de nya arbetsuppgifter, som tillförts byrån, komme att medföra större krav på byråns kanslipersonal, vilken redan under föregående budgetår vid upprepade tillfällen visat sig otillräcklig. Med hänsyn härtill syntes byrån redan under löpande budgetår böra förstärkas med ett skrivbiträde i lönegraden Ex 2. Då behovet av denna förstärkning syntes bli konstant, hade styrelsen för budgetåret 1945/46 räknat med denna förstärkning av biträdespersonalen.

Beträffande *styrelsens gemensamma personal*, till vilken hänföras expedi-

tionsvakterna och ämbetsverkets telefonister, anför styrelsen bland annat följande:

Den av departementschefen i propositionen nr 258/1944 ifrågasatta nedskärningen av den gemensamma icke-ordinarie personalen hade icke kunnat verkställas i full omfattning. Styrelsen ville emellertid framhålla, att förutom en expeditiönsvakt i lönegraden Eo 5 en ordinarie expeditiönsvakt i lönegraden A 6 samt en extra expeditiönsvakt i lönegraden Ex 5, vilken tidigare avlönats med särskilda anslagsmedel, överförts till utlänningskommis sionen. I realiteten hade alltså expeditiönsvaktspersonalen minskats med tre befattningshavare. Någon ytterligare inskränkning vore icke möjlig, särskilt som ämbetsverket från och med juli månad 1944 måst placera den tidigare i Birger Jarls torg 2 inrymda delen av statistiska byrån i stadsarkivets förut varande lokaler i kvarteret Västertorn å Riddarholmen. Denna ytterligare lokalsplittring hade ökat styrelsens behov av expeditiönsvaktspersonal.

Styrelsen beräknar lönekostnaderna för den erforderliga icke-ordinarie personal, som är avsedd att avlönas från anslagsposten till avlöningar till övrig icke-ordinarie personal, eller 124 heltidsanställda och 3 halvtidsanställda befattningshavare, till omkring 492 100 kronor. Härutöver räknar styrelsen med följande särskilda belopp såsom erforderliga för bestridande av kostnader under ifrågavarande anslagspost, nämligen 6 000 kronor till vikariatsersättningar och ersättningar för övertidsarbete, 3 500 kronor till kostnader för befordringar och 6 000 kronor till utgifter för täckande av vissa speciella och oförutsedda behov (tillsyn över ämbetsverkets lokaler, maskinbearbetning av statistiskt material utanför styrelsen m. m.).

De sammanlagda utgifterna för avlöningar till övrig icke-ordinarie personal för nästa budgetår ha alltså av styrelsen beräknats till (492 100 + 6 000 + 3 500 + 6 000) 507 600 kronor.

Kostnaderna för rörligt tillägg ha beräknats till 105 100 kronor.

Styrelsen har sålunda uppskattat det sammanlagda medelsbehovet för avlöningar till personal för verksamheten i allmänhet för nästa budgetår till (315 000 + 12 300 + 507 600 + 105 100) 940 000 kronor.

Över socialstyrelsens här ifrågavarande framställning ha utlåtanden avgivits av statskontoret och av allmänna lönenämnden.

Vad beträffar socialstyrelsens hemställan om anvisande under anslagsposten till arvoden och särskilda ersättningar, bestämda av Kun gl. Maj:t, av medel för anlitan de av medicinsk sakkunskap inom barnavårdens hela område anför *statskontoret*, att då för löpande budgetår dels upptagits en särskild post å 1 000 kronor avseende ersättningar till läkarbiträde vid granskning av anstalter för halvöppen barnavård, dels ock uppräkn ing medgivits av delposten till ersättningar till sakkunniga personer å barnavårdens specialområden samt till arkitekt med 1 500 kronor, ämbetsverket svårligen kunde tillstyrka, att ytterligare medel ställdes till styrelsens förfogande för nu ifrågavarande ändamål.

I fråga om anslagsposten till avlöningar till övrig icke-ordinarie personal finner sig statskontoret knappast böra göra någon erinran mot att revisorsbefattningen i lönegraden Ex 21 å arbetsmarknadsbyrån

från och med nästa budgetår överfördes till extra ordinarie stat. Däremot anser sig statskontoret icke kunna biträda socialstyrelsens hemställan om uppflyttning av ett kanslibitråde i lönegraden Eo 7 å denna byrå till kontorist i lönegraden Eo 9. Enligt ämbetsverkets mening syntes nämligen detta biträdes arbetsuppgifter icke vara av så kvalificerad beskaffenhet, att de kunde motivera tjänstens placering i högre lönegrad än den nuvarande. Av samma skäl förklarar sig statskontoret ej heller kunna tillstyrka den föreslagna uppflyttningen av en kanslibiträdestjänst å socialvårdsbyråns mödrahjälpsavdelning till kontoristtjänst.

Förslaget om förändring av förste amanuens-tjänsten i lönegraden Eo 18 å socialvårdsbyråns mödrahjälpsavdelning till en byråsekreterarbefattning i lönegraden Eo 21 anser sig statskontoret icke kunna understödja, då en liknande hemställan i styrelsens anslagsframställning för innevarande budgetår icke blivit bifallen samt de ytterligare motiv som nu anförts för tjänstens ombildning icke övertygat ämbetsverket om nödvändigheten därav.

Vad beträffar den föreslagna förändringen av befattningen såsom barnavårdsinspektis i lönegraden Eo 21 till byråinspektörstjänst i lönegraden Eo 24 framhåller statskontoret, att barnavårdsinspektisen ingalunda vore att anse såsom chefsmyndighet för fattigvårds- och barnavårds-konsulenterna utan allenast såsom en representant för socialstyrelsen eller statens inspektör för fattigvård och barnavård. Av inspektisen meddelade råd och anvisningar vore att fatta såsom meddelade i chefsmyndighetens namn och å dess vägnar. Den genom beslut av 1944 års riksdag genomförda löneregleringen för konsulenterna kunde vid sådant förhållande enligt ämbetsverkets mening icke med fog åberopas såsom skäl för en ändrad tjänsteställning för nu ifrågasatt befattningshavare. Med hänsyn härtill och då frågan om barnavårdsinspektisens lönegradsplacering varit föremål för statsmakternas prövning så sent som vid 1942 års riksdag, funne sig statskontoret icke kunna tillstyrka förslaget om tjänstens placering i 24 lönegraden.

Beträffande förslagen om inrättande av en förste aktuariefbefattning i lönegraden Eo 24 å statistiska byrån och en aktuarief-tjänst i lönegraden Eo 21 å utredningsbyrån framhåller statskontoret, att frågan om en dylik utökning av personalen å dessa byråer endast syntes böra upptagas till prövning i samband med den allmänna översyn av den statliga statistikens organisation, som vore avsedd att verkställas på grundval av besparingsberedningens statistik-kommittés betänkande rörande hithörande spörsmål.

Vad angår den ifrågasatta uppflyttningen till kontorist i lönegraden Eo 9 av det kanslibitråde i lönegraden Eo 7 å utredningsbyrån, som tjänstgör såsom arbetsbas vid större specialundersökningar, erinrar statskontoret om att 1942 års riksdag medgivit uppflyttning av ett ordinarie kontorsbiträde å denna byrå till kontorist i lönegraden A 9. Enligt vad ämbetsverket under hand inhämtat hade den sålunda till kontorist uppflyttade befattningshavaren till uppgift att tjänstgöra som arbetsbas. Då således en tjänsteställning som kontorist ansetts skälig för befattningshavare med dessa arbetsuppgifter, hade statskontoret i och för sig intet att erinra mot den av styrelsen nu före-

slagna uppflyttningen. Huruvida den av byrån bedrivna utredningsverksamheten vore av sådan omfattning, att ytterligare en sådan befattning vore oundgängligen nödvändig, undandroge sig dock ämbetsverkets prövning.

Allmänna lönenämnden finner för sin del icke anledning till erinran mot att revisorstjänsten å arbetsmarknadsbyrån uppflyttas från lönegraden Ex 21 till lönegraden Eo 21. Vidkommande förslaget om anställande av en amanuens såsom biträde åt revisorn påpekar lönenämnden, att amanuensen, därest han vore nyanställd, syntes böra erhålla lägre löneställning än den föreslagna i lönegraden Eo 18.

Vad angår socialvårdsbyrån finner lönenämnden skäl föreligga för en höjning av löneställningen för den för ledning av mödrahjälpavdelningen anställde förste amanuensen i lönegraden Eo 18 men anser sig — i viss anslutning till vad som tillämpades inom riksförsäkringsanstalten — icke kunna för närvarande tillstyrka högre placering än i lönegraden Eo 20. För uppflyttning av en befattning i lönegraden Eo 7 å ifrågavarande avdelning till lönegraden Eo 9 anser lönenämnden däremot icke tillräckliga skäl föreligga.

Förslaget om uppflyttning av befattningen såsom barnavårdsinspektris från lönegraden Eo 21 till lönegraden Eo 24 finner lönenämnden motiverat. Beträffande tjänstebenämningen förordar lönenämnden för sin del titeln barnavårdsinspektör.

Vad beträffar statistiska byrån anser lönenämnden att, om behov ansåges föreligga av en ny befattning på denna byrå för arbete med socialvårdsstatistiken, inrättandet av en aktuarietjänst i lönegraden Eo 21 åtminstone tillsvidare vore tillfyllest.

Vad slutligen angår utredningsbyrån finner sig lönenämnden för den föreslagna befattningen såsom ledare för maskinavdelningen icke kunna för närvarande tillstyrka högre placering än i lönegraden Eo 20. Den s. k. arbetsbasen vid större specialundersökningar anser lönenämnden i enlighet med socialstyrelsens förslag böra uppflyttas från lönegraden Eo 7 till lönegraden Eo 9.

I skrivelse den 5 december 1944 har *socialstyrelsen* härefter hemställt, att den under anslagsposten till arvoden och särskilda ersättningar, bestämda av Kungl. Maj:t, upptagna delposten till ersättningar till sakkunniga personer å barnavårdens specialområden samt till arkitekt måtte för nästa budgetår fastställas på sådant sätt, att till arkitektarvoden funnes tillgängligt ett belopp av 5 500 kronor. Styrelsen har härom anfört i huvudsak följande:

Sedan ett flertal år tillbaka hade den till ersättningar till arkitekt m. m. beviljade delposten visat sig otillräcklig. Detta hade medfört, att varje budgetår börjat med en balans från föregående år. Balanserna hade växlat något men i regel uppgått till 800—1 000 kronor. Sålunda hade även vid ingången av innevarande budgetår förelegat en balans å 980 kronor från budgetåret 1943/44. Denna summa belastade alltså innevarande års anslag å 3 500 kronor. Från och med budgetårets ingång till och med november månad 1944 hade styrelsen överlämnat sammanlagt 65 ärenden för behandling av de till

ämbetsverkets förfogande stående arkitekterna. Kostnaderna för detta arbete uppginge till, räknat efter 25 kronor per ärende, 1 625 kronor. För det dåvarande vore alltså av delpostens 3 500 kronor ett belopp av 2 605 kronor förbrukat. För återstoden av budgetåret funnes alltså ett belopp av endast 895 kronor disponibelt. Med det stora och successivt stigande behov av att anlita arkitekternas sakkunskap, som styrelsen motsåge under nuvarande livliga utbyggnad av hem för sluten och halvöppen barnavård, sommarkolonier m. m., vore denna summa klart otillräcklig.

Det kunde med säkerhet hävdas, att det för ändamålet under innevarande budgetår disponibla beloppet, 3 500 kronor, icke vore tillräckligt ens för de med anlitan av arkitekt förknippade kostnaderna. Angivna summa skulle säkerligen icke vara till fyllest för arkitektarvoden, även om den tidigare angivna balansen icke förelegat vid budgetårets början. Kostnaderna under innevarande budgetår kunde med stor säkerhet beräknas icke understiga 4 000 kronor. Detta innebure, att icke endast ett belopp, motsvarande underskottet från budgetåret 1943/44, eller omkring 1 000 kronor, måste balanseras över till budgetåret 1945/46 utan därjämte ett belopp av 500 kronor. Sammanlagt måste man alltså räkna med att till nästa budgetår balansera 1 500 kronor. Då årskostnaderna för budgetåret 1945/46 kunde antagas icke understiga 4 000 kronor, erfordrades för nämnda budgetår till arkitektarvoden ett belopp av 5 500 kronor.

För anlitan av barnläkar- och annan expertis på barnavårdens område i andra sammanhang än med daghem och lekskolor funnes, såsom framginge av vad sålunda anförts, under inga förhållanden några medel disponibla under innevarande budgetår. Ämbetsverket hade i skrivelse den 28 augusti 1944 angående avlöningsanslag för nästkommande budgetår hemställt att för dessa ändamål få taga i anspråk medel ur den för daghemmen avsedda delposten å 1 000 kronor. Om denna framställning icke skulle bifallas, hade alternativt yrkats, att 1 000 kronor skulle beräknas till täckande av de med anlitan av barnläkare och annan expertis på barnavårdens område förenade kostnaderna. Därest det senare alternativet bifölles, innebure detta, att delposten till ersättningar till sakkunniga personer å barnavårdens specialområden samt till arkitekt bestämdes till 1 000 kronor utöver förut angivna 5 500 kronor, eller till sammanlagt 6 500 kronor.

Vidare har *socialstyrelsen* i ett den 4 december 1944 avgivet utlåtande över 1941 års befolkningsutrednings den 18 november 1944 framlagda förslag om ökat statligt stöd åt den halvöppna barnavården (jfr 1945 års statsverksproposition, femte huvudtiteln, punkten 91) framhållit, att ett genomförande av utredningens förslag komme att medföra behov av förstärkning av den för behandling av ärenden rörande halvöppen barnavård avsedda personalen å styrelsens socialvårdsbyrå. Styrelsen erinrar till en början om att Kungl. Maj:ts dels uppdragit åt särskild person att mot ett årligt arvode av 2 500 kronor under budgetåret 1944/45 inom styrelsen bereda och föredraga ärenden angående statsbidrag till driften av anstalter för halvöppen barnavård, dels ock medgivit, att hos styrelsen finge tillsvidare under budgetåret för biträde vid handläggningen av angivna ärenden finnas anställd en befattningshavare — av styrelsen benämnd konsulent — med arvode av högst 625 kronor i månaden. Avdelningens kansligöromål ombesörjdes av fattigvårds- och barnavårdsavdelningens kanslipersonal.

Socialstyrelsen fortsätter härefter:

I sina förslag till anslagsäskanden för nästkommande budgetår hade styrelsen icke ifrågasatt någon ändring av avdelningens personalförhållanden. Om befolkningsutredningens förslag genomfördes, syntes det emellertid bliva nödvändigt att i vissa avseenden förstärka personalen. I första hand borde konsulenten beredas extra-ordinarie anställning. Hennes nuvarande arvode motsvarande löneställning såsom förste amanuens i lönegraden Eo 18, löneklassen 17. Hon intog emellertid en så självständig och ansvarsfull ställning på avdelningen, att en placering i lönegraden Eo 21 mera skulle motsvara henne ålagda arbetsuppgifter. Styrelsen ville därför föreslå, att angivna arvodestjänst utbyttes mot en konsulenttjänst i lönegraden Eo 21. Till ytterligare motivering för den föreslagna uppflyttningen av konsulenttjänsten ville styrelsen erinra om att skolöverstyrelsen hemställt, att en befattning hos överstyrelsen såsom pedagogisk inspektör över verksamheten vid daghem och lekskolor tills vidare icke måtte tillsättas och att anslag för ändamålet icke måtte beräknas för budgetåret 1945/46. Socialstyrelsen hade biträtt denna framställning. Därigenom skulle även den pedagogiska sidan av inspektionen komma att vila på nu ifrågavarande konsulent i socialstyrelsen.

Vidare erfordrades en amanuens i lönegraden Ex 15 såsom biträde åt konsulenten. Härigenom skulle konsulenten kunna frigöras från det löpande arbetet i en sådan omfattning, att hon kunde företaga inspektionsresor m. m. Slutligen komme en utvidgning av verksamheten att medföra krav på ökad skrivhjälp, förslagsvis ett biträde i lönegraden Ex 2.

I förevarande sammanhang torde jag jämväl få anmäla, att *socialvårds-kommittén* i sitt i juli 1944 avgivna betänkande med utredning och förslag angående revision av lagstiftningen om barnavårdsanstalter och fosterbarnsvård (SOU 1944: 34) bland annat föreslagit viss förstärkning av personalen å socialstyrelsens socialvårdsbyrå. I nämnda betänkande — vari kommittén bland annat föreslagit, att socialstyrelsen skulle bli central tillsynsmyndighet för samtliga barnavårdsanstalter — har kommittén beträffande personalbehovet inom socialstyrelsen vid ett genomförande av kommitténs ifrågavarande förslag anfört i huvudsak följande:

De uppgifter, som i anledning av den av kommittén föreslagna lagstiftningen påläggas socialstyrelsen, förutsätta oundgängligen viss förstärkning av dess personal. Kommittén är medveten om att de nuvarande statsutgifternas höjd manar till återhållsamhet, då fråga är om inrättandet av nya tjänster. Såväl på grund härav som med hänsyn till svårigheten att nu överblicka det personalbehov, som efter en genomförd socialreform skulle förefinnas hos socialstyrelsen, anser sig kommittén icke kunna förorda, att man nu skrider till förverkligandet av kommitténs i dess betänkande angående socialvårdens organisation m. m. (SOU 1942: 56) framlagda preliminära förslag angående inrättandet inom socialstyrelsen av en särskild byrå för barnavårdsärenden. Liksom hittills böra dessa ärenden tills vidare handläggas av styrelsens andra byrå, socialvårdsbyrån.

Den förstärkning av socialstyrelsens personal, som kommittén finner oundgängligen erforderlig, bör enligt kommitténs mening ske i den formen att i samband med den av kommittén föreslagna lagstiftningens ikraftträdande till byrån knytes en befattningshavare i byrådirektörs tjänsteställning med uppgift att under byråchefens överinseende deltaga i handläggningen av de på socialstyrelsen ankommande barnavårdsärendena. Då denna anordning får anses ha i viss mån provisorisk karaktär, synes det tillrådligt att tjänsten

som byrådirektör tills vidare göres extra ordinarie. Tjänsten torde böra placeras i lönegraden Eo 28.

Med hänsyn till arten av de nya uppgifter, som enligt kommitténs förslag skola tillkomma socialstyrelsen, vill kommittén jämväl förorda, att till styrelsens socialvårdsbyrå knytes en rådgivande läkare.

I utlåtande över socialvårdskommitténs betänkande om barnavårdsanstalter och fosterbarnsvård har *statskontoret* anfört, att det undandroge sig statskontorets bedömande, huruvida vid sidan av den år 1942 hos socialstyrelsen inrättade befattningen såsom barnavårdsinspektriss i lönegraden Eo 21 en ny inspektionstjänst kunde vara erforderlig. Därest den av kommittén föreslagna befattningen komme till stånd, syntes i varje fall barnavårdsinspektrisen böra bibehållas vid sin nuvarande löneställning och icke, såsom i styrelsens anslagsframställning beträffande budgetåret 1945/46 hemställts, uppflyttas till 24 lönegraden. Vilken lönegradsplacering, som skäligen borde avses för den nya befattningshavaren, syntes, innan närmare erfarenheter vunnits rörande arten och omfattningen av tjänstegöromålen, vara svårt att avgöra. Tjänsten syntes dock icke böra hänföras till högre lönegrad än den 26:e.

Ytterligare har *socialstyrelsen* i skrivelse den 30 december 1944 framlagt förslag om inrättande av en barnavårdsbyrå inom styrelsen.

Styrelsen har däri till att börja med erinrat, hurusom den centrala handläggningen av ärenden rörande fattigvård och barnavård, vilken tidigare varit förlagd till socialdepartementet, genom beslut vid 1937 års riksdag överflyttats till styrelsen. I samband härmed hade för handläggningen av dessa ärenden inom styrelsen inrättats en särskild byrå, vilken från början benämnts fattigvårdsbyrån men sedermera erhållit benämningen socialvårdsbyrån. Till denna byrå hade jämväl förlagts nykterhetsvårdsärendena, vilka tidigare handlagts av socialstyrelsens första byrå. Vidare hade stadgats, att chefen för socialvårdsbyrån skulle vara statens inspektör för fattigvård och barnavård.

Inom socialvårdsbyrån hade — anför styrelsen vidare — såväl skyddshemsärenden som nykterhetsvårdsärenden från början handlagts på i väsentlig grad fristående avdelningar. Den utveckling, som dessa avdelningar var för sig sedermera undergått, hade ägt rum oberoende av byrån i övrigt. Beträffande nykterhetsvårdsavdelningen hade denna faktiska självständighet numera även formellt bekräftats, i det att avdelningen från och med den 1 juli 1944 ombildats till en egen byrå. Vad anginge skyddshemsavdelningen hade styrelsen under hand erfarit, att 1942 års skyddshemsutredning i sitt väntade betänkande ämnade föreslå, att även skyddshemsavdelningen skulle utbrytas ur socialvårdsbyrån och bilda en särskild byrå. Liksom i fråga om nykterhetsvårdsbyrån skulle detta enligt styrelsens mening endast utgöra den naturliga avrundningen av en utveckling, som redan kommit till stånd.

Socialvårdsbyrån i övrigt — fortsätter styrelsen — hade ursprungligen bestått förutom av byråchefen i lönegraden A 30, av en sekreterare, tillika assistent hos statens inspektör för fattigvård och barnavård, i lönegraden A 26,

en notarie i lönegraden A 21, en amanuens i lönegraden Eo 15, en kansli-skrivare i lönegraden A 11 samt ett skrivbiträde i lönegraden Eo 2. Byråns arbetsuppgifter hade nära överensstämt med dem, som förekommit, innan ärendena överfördes till socialstyrelsen. Redan innan denna överföring ägt rum, hade emellertid en utveckling begynt, som skulle komma att i hög grad påverka socialstyrelsens uppgifter på området, i det att dels lagstiftningen på berörda områden utvidgats och nya former av bidragsverksamhet införts, varigenom helt nya uppgifter tillförts styrelsen, dels — utan att lagändringar gjorts — helt nya krav ställts på den offentliga barnvården. Ehuru den våld-samma utveckling, som försiggått sedan år 1938, inneburit en kraftig för-skjutning av tyngdpunkten i socialvårdsbyråns arbete i riktning mot barna-vård och mödrahjälp, betydde detta emellertid icke att fattigvårdsärendena minskat i omfattning eller betydelse. Snarare kunde man tala om att även på detta område en viss intensifiering visat sig påkallad.

Styrelsen har härefter lämnat en utförlig redogörelse för den inverkan nämnda utveckling haft med avseende å socialvårdsbyråns organisation och per-sonaluppsättning. Av sagda redogörelse framgår, att byrån — med bortseende från alkoholist- och skyddshemsavdelningarna — sedan år 1938 vuxit ut från en enhetlig byrå till en byrå på fem olika avdelningar, nämligen mödrahjälp-savdelningen, barnvårdsavdelningen, avdelningen för halvöppen barnavård, fattigvårdsavdelningen samt avdelningen för social hemhjälpsverksamhet. Den nuvarande personalbesättningen å de ovannämnda fem avdelningarna framgår av nedanstående av socialstyrelsen upprättade tablå.

Mödrahjälp-savdelningen	Barnvårds-avdelningen	Halvöppna barna-vårdsavdelningen	Fattigvårds-avdelningen	Hemhjälps-avdelningen
1 förste amanuens (Eo 18)	1 barnvårdsinspektris (Eo 21)	1 föredragande (arvode 2 500 kr./år)	1 förste byråsekreterare (A 26)	1 hemhjälpskonsulent (Eo 21)
1 amanuens (Ex 11)	2 amanuenser (Eo 16, Ex 15)	1 konsulent (arvode 6 25 kr./mån.)	1 byråsekreterare (A 21)	1 amanuens (Ex 11)
1 kanslibitråde (Eo 7)	1 kontorist (Ex 9)		1 förste amanuens (Eo 18)	1 kontorsbiträde (Eo 4)
4 skrivbiträden (Eo 2, Ex 2)	Gemensamt kansli			1 skrivbiträde (Eo 2)
	1 kansliskrivare (A 11)	Efter arbetets nuvarande omfattning kunna dessa befattningshavare fördelas på de tre avdelningarna ungefärligen med $2\frac{1}{2}$, 1 och $1\frac{1}{2}$, nedan avrundat till 2, 1 och 2.		
	3 kontorsbiträden (Eo 4)			
	1 skrivbiträde (Ex 2)			
Summa 7	Summa 6	Summa 3	Summa 5	Summa 4

Socialstyrelsen framhåller vidare, att den utveckling, som socialvårdsbyrån sålunda undergått, gjort byråns arbete månghövdat och svårbemästrat. På grund av ökningen av byråns uppgifter och nödvändigheten för byråchefen att företaga tidskrävande tjänsteresor, hade han i betydande grad måst avstå från att utöva enhetlig ledning av byrån, varför dess olika avdelningar i

stor utsträckning kommit att fungera som särskilda byråer. Den av praktiska förhållanden framtvungade differentieringen av byråns arbete måste enligt styrelsens mening givas en i viss mån fast form genom en uppdelning av socialvårdsbyrån på två byråer.

Styrelsen anför vidare, att styrelsen utöver den redan föreliggande situationen funnit ytterligare vägande skäl för en sådan uppdelning i vissa nyligen framlagda kommittébetänkanden. Styrelsen erinrar sålunda om att socialvårdskommittén — såsom ovan nämnts — i sitt betänkande angående revision av lagstiftningen om barnavårdsanstalter och fosterbarnsvård föreslagit inrättande hos styrelsen av en byrådirektörsbefattning i lönegraden Eo 28 med uppgift att under byråchefens överinseende delta i handläggningen av de på styrelsen ankommande barnavårdsärendena. Redan med utgångspunkt från förhållandena vid den tidpunkt, då detta förslag avgavs, syntes emellertid enligt socialstyrelsens mening den föreslagna förstärkningen av styrelsens arbetskrafter ha varit i knappaste laget. Om hänsyn därjämte toges till den sedermera fortsatta utvecklingen av styrelsens förutvarande uppgifter och från andra håll framlagda förslag om nya uppgifter, bleve det uppenbart, att den nämnda personalförstärkningen icke kunde bli tillräcklig. Ytterligare nya uppgifter skulle nämligen enligt ungdomsvårdskommitténs betänkande angående psykisk barn- och ungdomsvård läggas på socialstyrelsen. Visserligen skulle den centrala ledningen av denna nya verksamhet handhas av medicinalstyrelsen, men på grund av verksamhetens starkt betonade sociala sidor hade kommittén förutsatt, att medicinalstyrelsens ledning skulle i synnerligen stor utsträckning utövas i samråd med socialstyrelsen. Slutligen kunde erinras om att det av 1941 års befolkningsutredning den 18 november 1944 framlagda förslaget om ökat statligt stöd åt den halvöppna barnavården komme att ställa nya betydande krav på socialvårdsbyråns chef och byråns avdelning för halvöppen barnavård.

I anslutning till vad sålunda anförts framhåller styrelsen, att styrelsen vore angelägen att allvarligt understryka, att styrelsens egen organisation icke gäve möjligheter att bemästra de nuvarande och nytillkommande betydelsefulla och omfattande uppgifterna. Styrelsen måste därför hemställa, att den nuvarande socialvårdsbyrån delades på två byråer, i det att samtliga barnavårds- och mödrahjälpsärenden avskildes från socialvårdsbyrån och förledes till en särskild byrå. Barnavårdsområdet skulle sålunda genom chefen för denna byrå erhålla en särskild företrädare inom socialstyrelsen.

Till den föreslagna nya barnavårdsbyrån borde enligt socialstyrelsen sammanföras avdelningarna för mödrahjälp, barnavård och ungdomsvård samt halvöppen barnavård jämte tills vidare även skyddshemsavdelningen. Vidare borde arvsfondsärendena, vilka hade ett nära samband med barnavård och ungdomsvård, handläggas på denna byrå. Byrån borde ställas under ledning av en byråchef i lönegraden A 30, vilken vid sin sida borde ha en förste byråsekreterare i lönegraden A 26. Jämväl beträffande personalbeståndet i övrigt på byrån framlägger styrelsen förslag. Sammanfattningsvis anför sty-

relsen, att den egentliga skillnaden mellan styrelsens förslag och den av socialvårdskommittén föreslagna organisationen vore, att en ny byråchefstjänst tillkommit, varigenom emellertid den av kommittén föreslagna byrådirektörstjänsten kunnat nedflyttas till en förste byråsekreterartjänst.

Socialvårdsbyrån skulle efter barnavårdsbyråns tillkomst enligt socialstyrelsens förslag bestå av fattigvårdsavdelningen och hemhjälpavdelningen. Utom fattigvårds- och hemhjälpärenden skulle vidare på byrån ankomma handläggningen av ärenden av allmän socialvårdsnatur. Nuvarande förste byråsekreterartjänsten i lönegraden A 26 borde med hänsyn till byråns minskade omfattning nedflyttas till lönegraden A 24. Byråns personalbestånd i övrigt borde utgöras av en byråsekreterare i lönegraden A 21, en hemhjälpkonsulent i lönegraden Eo 21, två amanuenser samt kanslipersonal.

Över socialstyrelsens framställning om inrättande av en barnavårdsbyrå inom styrelsen ha yttranden avgivits av statskontoret och allmänna lönenämnden.

Statskontoret anför:

Med hänsyn till vad i ärendet anförts ville det förefalla, som om en förstärkning av socialstyrelsens personal för barnavårdsärenden vore påkallad. Statskontoret ansåge sig däremot icke för närvarande kunna tillstyrka, att antalet byråer utökades. Någon slutlig plan för socialvården i riket hade ännu icke framlagts. I direktiven för socialvårdskommittén hade framhållits såsom en av kommitténs huvuduppgifter att söka åvägabringa ett samordnande av den sociala hjälpverksamhetens olika grenar. Kommittén hade hittills begränsat sig till utredningar rörande olika delproblem på socialvårdens område. I sitt betänkande angående socialvårdens organisation m. m. (SOU 1942: 56) hade kommittén uttalat, att med en slutgiltig reglering av socialvårdens organisationsspörsmål borde anstå, intill dess en fullständig överblick kunde erhållas över det blivande socialvårdssystemets materiella innehåll. Statskontoret delade denna uppfattning. På grund härav ville statskontoret uttala, att enligt ämbetsverkets mening frågan om en uppdelning av socialvårdsbyrån borde vila i avvaktan på ett slutförande av socialvårdskommitténs uppdrag. Den personalförstärkning, vilken kunde vara erforderlig, borde fördenskull ske inom den nuvarande byråindelningens ram. Härvid syntes i första hand ökad amanuenshjälp böra anlitas. Därest det skulle anses behövt att å byrån ha tillgång till en befattningshavare, vilken närmast under byråchefen skulle ansvara för samtliga barnavårdsärenden, syntes för ändamålet en förste byråsekreterartjänst med placering på extraordinarieplanen böra inrättas. Om så skedde, syntes någon höjning av löneställningen för förste amanuensen å mödralhjälpavdelningen, barnavårdsinspektisen och konsulenten å avdelningen för halvöppen barnavård icke böra vidtagas.

Allmänna lönenämnden anser sig böra fästa uppmärksamheten vid vad socialstyrelsen anfert därom, att 1942 års skyddshemsutredning i sitt väntade betänkande komme att föreslå, att även skyddshemsavdelningen skulle brytas ut ur socialvårdsbyrån och bilda en särskild byrå. Om framdeles förslag framlades om inrättande av en skyddshemsbyrå, syntes det lönenämnden erforderligt att i samband med ställningstagandet härtill överväga, i vad mån även andra ärenden än skyddshemsärenden lämpligen borde överflyt-

tas dit från den nuvarande socialvårdsbyrån. Lönenämnden ansåge det fördenskull icke tillrädligt att genom inrättandet redan från och med den 1 juli 1945 av en särskild barnavårdsbyrå föregripa den omprövning av byråindelningen inom socialstyrelsen, som syntes böra komma till stånd, sedan skyddshemsutredningen framdeles framlagt sitt förslag. På grund härav och då det överhuvud syntes lönenämnden tveksamt, huruvida socialvårdsbyrån vore av den storlek, att en uppdelning av densamma för närvarande borde vidtagas, har lönenämnden funnit sig icke kunna tillstyrka det av socialstyrelsen framlagda omorganisationsförslaget.

Lönenämnden ifrågasätter emellertid, om icke det vore förtjänt av övervägande att mera än för närvarande frigöra statens inspektör för fattigvård och barnavård för rena inspektionsuppgifter, varvid erforderligt kvalificerat biträde kunde i ökad utsträckning ställas till hans förfogande för byråarbetets skötande. Lönenämnden erinrar därvid om socialvårdskommitténs förut refererade förslag, att till socialvårdsbyrån skulle knytas en befattningshavare i byrådirektörs tjänsteställning med uppgift att under byråchefen delta i handläggningen av på socialstyrelsen ankommande barnavårdsärenden.

Lönenämnden erinrar härefter om att nämnden i utlåtande över socialstyrelsens petitaframställning för budgetåret 1945/46 ansett sig — i viss anslutning till vad som tillämpades inom riksförsäkringsanstalten — icke kunna tillstyrka högre placering än i lönegraden Eo 20 för den förste amanuens i lönegraden Eo 18, som hade den närmaste ledningen av socialvårdsbyråns mödrahjälpavdelning och av socialstyrelsen i nyssnämnda framställning föreslagits uppflyttad till byråsekreterare i lönegraden Eo 21. Med hänsyn till att lönenämnden i utlåtande över riksförsäkringsanstaltens petitaframställning för nästa budgetår tillstyrkt uppflyttning till lönegraden Eo 21 av vissa befattningar i lönegraden Eo 20 hos anstalten, finner sig lönenämnden nu kunna godtaga förslaget om uppflyttning till lönegraden Eo 21 av föreståndaren å mödrahjälpavdelningen, varigenom denne skulle erhålla samma löneställning som hemhjälpkonsulenten.

Vidare erinrar lönenämnden om att nämnden i sitt nyssnämnda utlåtande över socialstyrelsens petitaframställning för nästa budgetår tillstyrkt uppflyttning av barnavårdsinspektrisen från lönegraden Eo 21 till lönegraden Eo 24. Lönenämnden framhåller nu, att, därest i enlighet med socialvårdskommitténs förslag en byrådirektörstjänst för barnavårdsärenden inrättades, frågan om barnavårdsinspektrisens lönegradsuppflyttning syntes komma i förändrat läge.

Vad slutligen beträffar konsulentbefattningen å avdelningen för halvöppen barnavård, framhåller lönenämnden, att organisationen av ifrågavarande avdelning ännu icke nått den stadga, att en extra ordinarie befattning borde inrättas för ändamålet. Avlöningen syntes fördenskull även för nästkommande budgetår böra utgå i form av arvode.

Än vidare har *socialstyrelsen* i ett den 31 januari 1945 avgivet utlåtande över ett av 1941 års befolkningsutredning den 26 januari 1945 framlagt förslag om fria eller rabatterade resor för barn, vårdare och husmödrar under

budgetåret 1945/46 framhållit, att en viss förstärkning av den för de fria resorna avsedda personalen å styrelsens socialvårdsbyrå vore erforderlig på grund av den utvidgning av reseverksamheten, som av utredningen föreslagits. Styrelsen anför härom, att det icke allenast vore den föreslagna ökningen av antalet resor som komme att föranleda merarbete utan framför allt den omständigheten, att styrelsen för verksamhetens administrering måste stå i kontakt med så gott som samtliga kommuner (barnavårdsnämnder) i riket rörande dessa frågor i stället för såsom dittills nästan uteslutande med nämnderna i större och medelstora städer. Särskilt behovet av upplysnings- och konsulterande verksamhet komme i hög grad att öka bland annat till följd av utredningens förslag om husmodersresor, vilka dessutom skulle pågå under den del av året, som dittills kunnat ägnas huvudsakligen åt planläggnings- och revisionsarbete. Styrelsen ansåge sig böra räkna med att den för reseverksamheten avsedda personalen måste utökas med en amanuens i lönegraden Ex 11 och ett skrivbiträde i lönegraden Ex 2.

Slutligen har *socialstyrelsen* i utlåtande den 15 februari 1945 över ett av 1941 års befolkningsutredning den 8 januari 1945 framlagt förslag om statsbidrag till seminarier för småbarnsfostrarinnor — vari utredningen bland annat föreslagit, att de statsunderstödda seminarierna skulle ställas under tillsyn av socialstyrelsen — framhållit, att styrelsen för ifrågavarande tillsyn lämpligen borde ha tillgång till en särskild inspektör. En dylik tjänsteman syntes enligt styrelsens mening endast behöva ägna en mindre del av sin tid åt inspektionsverksamheten, varför befattningen borde vara en arvodestjänst.

Innan jag ingår på de olika anslagsposterna, vill jag beröra socialstyrelsens förslag om inrättande inom styrelsen av en särskild barnavårdsbyrå och socialvårdskommitténs förslag om förstärkning av de för barnavården avsedda arbetskrafterna genom inrättande av en byrådirektörstjänst i lönegraden Eo 28. *Departements-
chefen.*

De reformer som under de senare åren genomförts på barnavårdens område ha tillfört socialstyrelsen nya arbetsuppgifter, i följd varav förstärkningar tid efter annan måst ske av dess personal. Då det uteslutande varit socialvårdsbyrån, som berörts härav, har följden därav naturligen måst bliva en stark ansvällning av nämnda byrå, vilket i sin tur lett till att byråns chef fått mindre möjligheter än förut att överblicka och leda arbetet å byråns olika avdelningar. Vid bedömande av vilket avseende som bör fästas vid sistnämnda omständighet måste beaktas, att byråns chef måste tillbringa en ej oväsentlig del av sin tid på tjänsteresor.

Med hänsyn till det sagda kan det ej betraktas som anmärkningsvärt, att socialstyrelsen nu ansett tiden inne att föreslå inrättande av en särskild barnavårdsbyrå. Det förefaller mig också troligt, att utvecklingen kommer att nödvändiggöra en sådan åtgärd. Ställning måste emellertid också tagas till frågan, om det nu är den lämpligaste tidpunkten härför.

En anledning att ställa sig frågande härtill synes mig vara att de nya arbetsuppgifterna tillförts byrån på senaste tiden och att så småningom en stabilisering kan väntas ske, som tillåter en mera säker överblick för de närmaste åren av reformernas verkningar på socialstyrelsens arbets sätt. I varje fall föreligga större möjligheter härtill än nu vid den ej avlägsna tidpunkt, då prövningen av skyddshemsutredningens betänkande åter aktualiserar frågan om styrelsens byråindelning. Det får då bliva föremål för närmare övervägande, vilka åtgärder i fråga om styrelsens byråindelning som äro av så trängande natur, att de böra genomföras oberoende av den slutliga utformningen av organisationen inom vår socialvård. Övervägande skäl synas mig därför tala för att för närvarande ställa sig avvaktande till förslaget om en särskild barnavårdsbyrå, och jag anser mig därför ej nu böra framlägga förslag härom.

Vad däremot angår socialvårdskommitténs förslag om inrättande av en byrådirektörstjänst för barnavårdsärenden i lönegraden Eo 28 synas mig de uppgifter, som skola tillkomma socialstyrelsen enligt kommitténs förslag om barnavårdsanstalter och fosterbarnsvård, väl motivera inrättandet av en dylik tjänst. Då jag har för avsikt att senare i dag föreslå avlåtandet till riksdagen av en på grundval av nämnda förslag byggd proposition, tillstyrker jag inrättandet av den föreslagna nya tjänsten. Väl skall enligt nyssnämnda proposition den nya organisationen träda i verksamhet först den 1 januari 1946, men då åtskilliga förberedande åtgärder i samband därmed torde bliva erforderliga, bör hinder ej föreligga att tillsätta den nya tjänsten redan från och med den 1 juli 1945.

Jag övergår härefter till att redogöra för mitt ställningstagande till styrelsens förslag under de olika anslagsposterna. Jag förordar därvid, att de särskilda posterna liksom under löpande budgetår beräknas exklusive avlöningskostnaderna för den styrelsens personal, som tills vidare överförs till statens arbetsmarknadskommission och statens utlänningskommission. Överflyttade ordinarie och extra ordinarie befattningar böra det oaktat liksom tidigare vara upptagna å styrelsens personalförteckning.

Anslagsposten till avlöningar till ordinarie tjänstemän, som för innevarande budgetår är upptagen till 290 000 kronor men av socialstyrelsen för nästa budgetår föreslagits höjd till 315 000 kronor, torde i nära anslutning till belastningssiffran för budgetåret 1943/44 kunna upptagas till 305 000 kronor.

I fråga om anslagsposten till arvoden och särskilda ersättningar, bestämda av Kungl. Maj:t, har styrelsen — i skrivelse den 5 december 1944 — hemställt om höjning av delposten till ersättningar till sakkunniga personer å barnavårdens specialområden samt till arkitekt från 3 500 till 6 500 kronor. Av höjningen grunda sig 2 000 kronor på styrelsens beräkning att oguldna arkitekturavoden till ett belopp av 1 500 kronor måste balanseras över till nästa budgetår samt att arvodeskostnaderna till arkitekten för nästa budgetår komma att uppgå till omkring 4 000 kronor. Återstoden av den föreslagna höjningen av delposten, 1 000 kronor, avses av

styrelsen för anlåtande av läkarexpertis på andra områden inom barnavården än i samband med daghem och lekskolor.

För att den redan uppkomna, vid ingången av nästa budgetår till 1 500 kronor beräknade balansen icke i fortsättningen skall belasta ifrågavarande delpost torde en tillfällig höjning av densamma med 1 500 kronor vara påkallad. Den därutöver förutsatta stegringen av kostnaderna för arkitektarvoden torde ej böra föranleda höjning av delposten, innan stegringens varaktighet blivit genom erfarenheten ytterligare bestyrkt. Men då delpostens belopp bestämts under antagande att det anvisade beloppet skulle förslå till bestridande av ersättningar till anlätad annan sakkunskap å barnavårdens specialområden men så icke synes bliva fallet, vill jag ej motsätta mig, att posten av denna anledning höjes med ytterligare 500 kronor och alltså bestämmas till 5 500 kronor. Jag vill emellertid med anledning av vad styrelsen framhållit rörande behovet av läkarexpertis påpeka att som regel detta behov torde kunna tillgodoses genom att styrelsen söker samråd med medicinalstyrelsen i ärenden, där ett medicinskt bedömande kräves.

Anslagsposten till arvoden och särskilda ersättningar, bestämda av Kungl. Maj:t, torde på grund av vad jag sålunda föreslagit böra höjas till (11 300 + 2 000) 13 300 kronor.

Vad härefter angår anslagsposten till avlöningar till övrig icke-ordinarie personal har styrelsen framlagt ett stort antal förslag till personalökningar eller uppflyttning av tjänster i högre lönegrad.

För *arbetsmarknadsbyråns* del föreslår styrelsen sålunda, dels att den nuvarande revisorstjänsten i lönegraden Ex 21 ombildas till extra ordinarie tjänst i 21 lönegraden, dels att en amanuens tjänst i lönegraden Eo 18 inrättas med närmaste uppgift för tjänstens innehavare att biträda revisorn, dels ock att en kanslibiträdesbefattning i lönegraden Eo 7 ombildas till kontoristtjänst i lönegraden Eo 9. Till förmån för förstnämnda förslag synas mig tillräckliga skäl vara anförda, varför jag tillstyrker, att revisorstjänsten göres till extra ordinarie tjänst. Däremot synes den hittills skedda ökningen av antalet registrerade arbetslöshetskassor icke utgöra tillräckligt skäl för att arbetsmarknadsbyrån, å vilken år 1943 nyinrättades en byråinspektörs- och en revisorstjänst, nu tillføres en ny amanuens tjänst. Ej heller kan jag förorda den föreslagna lönegradsuppflyttningen för ett kanslibitråde. Härvid har — liksom i fråga om åtskilliga andra av socialstyrelsen framlagda förslag om uppflyttning av befattningar i högre lönegrad — det huvudsakliga motivet varit den starka återhållsamhet som enligt tillämpade riktlinjer alljämt bör prägla statsmakternas ställningstagande i dylika frågor.

Den nuvarande förste amanuens tjänsten i lönegraden Eo 18 å *socialvårdsbyråns mödrahjälpsavdelning* föreslås av socialstyrelsen ombildad till byråsekreterartjänst i lönegraden Eo 21. Med hänsyn till att nämnda befattningshavare i stor utsträckning självständigt och på eget ansvar leder avdelningens arbete och utövar rådgivande och inspekterande verksamhet bland mödrahjälpsnämnderna vill jag — i betraktande även av arbetets ökade omfattning — nu ej motsätta mig ifrågavarande förslag. Då det visat sig, att

den vid behandlingen av socialstyrelsens petita för innevarande budgetår ifrågasatta utvägen att förstärka mödrahjälpavdelningen icke kunnat genomföras, har jag ej heller någon erinran mot att för nästa budgetår medel beräknas för en vid beräkandet av icke-ordinarieposten för innevarande budgetår ej upptagen amanuens tjänst. För den av socialstyrelsen föreslagna uppflyttningen av kanslibiträdestjänsten å avdelningen till kontoristtjänst synes mig tillräckliga skäl icke vara förebragta.

Tjänsten å *socialvårdsbyråns avdelning för barnavård och ungdomsvård* som barnavårdsinspektris inrättades år 1942 och placerades i lönegraden Eo 21. Med hänsyn till att så kort tid förflutit, sedan tjänsten inrättades, måste styrelsens förslag om uppflyttning av tjänsten i lönegraden Eo 24 möta vissa betänkligheter. Därtill kommer emellertid, att skälen härför försvagas, där-est, såsom jag ovan förordat, en byrådirektörstjänst för barnavårdsärenden inrättas. Jag finner mig därför icke kunna tillstyrka förslaget om uppflyttning av barnavårdsinspektrisen. Däremot vill jag med hänsyn till den planerade utökningen av verksamheten beträffande fria sommarresor icke motsätta mig styrelsens förslag om förstärkning av de härför avsedda arbetskrafterna med en amanuens i lönegraden Ex 11 och ett skrivbiträde i lönegraden Ex 2.

För den centrala ledningen av *sociala hemhjälpen* och *halvöppna barnavården* beräknades i propositionen till fjolårets riksdag angående anslag till socialstyrelsen ett belopp av tillhoppa 17 000 kronor. Vad hemhjälpen beträffar torde för nästa budgetår medel böra beräknas till — förutom den i lönegraden Eo 21 placerade hemhjälpkonsulenten — en amanuens i lönegraden Ex 15, ett kontorsbiträde i lönegraden Eo 4 och ett skrivbiträde i lönegraden Eo 2. I fråga om den halvöppna barnavården torde — utöver de belopp som för närvarande utgå för den centrala ledningen av densamma — böra beräknas dels en amanuens i lönegraden Ex 15 och ett skrivbiträde i lönegraden Ex 2, dels ock förslagsvis 500 kronor såsom arvode till den person, vilken kan komma att förordnas till inspektör för förskoleseminarierna inom den halvöppna barnavården, i fråga om vilka det är min avsikt att föreslå proposition till årets riksdag på grundval av befolkningsutredningens förslag om statsunderstöd till nämnda seminarier. Däremot synes den föreslagna placeringen i lönegraden Eo 21 av den för biträde vid handläggningen av hithörande statsbidragsärenden anställda befattningshavaren böra anstå, så länge den nuvarande provisoriska anordningen för ärendenas handläggning består.

Skäl ha icke av styrelsen anförts för förstärkning av det till *lagbyrån* hörande registrators- och kassakontoret med ett skrivbiträde. I den mån behov föreligger av en med telefonväxels skötsel förtrogen arbetskraft, synes denna kunna placeras å någon av de till nyinrättade föreslagna biträdestjänsterna.

Styrelsens förslag i fråga om *statistiska byrån* innefattar dels inrättande av en ny förste aktuarietjänst i lönegraden Eo 24, dels ock beräkning av medel för två heltidsamanuenser, en halvtidsamanuens och tre extra biträden, vilka ej inbegripas i icke-ordinarieposten sådan denna beräknats för inneva-

rande budgetår. Vad aktuarietjänsten beträffar är förslaget, enligt vad av socialstyrelsens skrivelse i ärendet framgår, i realiteten avsett att innefatta lönegradsuppflyttning för två av byråns tjänstemän, vilka skulle befordras i succession efter varandra. Den redogörelse som socialstyrelsen i samband därmed lämnat för socialvårdsstatistiken synes mig emellertid icke giva vid handen att kvalitativt sett sådana förändringar inträtt i arbetsuppgifterna att den nuvarande löneställningen bör i rådande läge frångås. Däremot torde arbetets kvantitativt ökade omfattning nödvändiggöra personalutökning, vilken emellertid torde kunna begränsas till en heltidsamanuens, en halvtidsamanuens och ett extra biträde.

Å *utredningsbyrån* föreslår socialstyrelsen uppflyttning av en förste amanuens tjänst till aktuarietjänst i lönegraden Eo 21 och av en kanslibiträdestjänst till kontoristtjänst i lönegraden Eo 9 ävensom beräkning av medel — utöver vad som förutsatts vid fastställandet av icke-ordinarieposten för löpande budgetår — för ett halvtidsanställt kanslibiträde. Förslaget om aktuarietjänsten synes på likartade grunder som dem, vilka anförts i fråga om den föreslagna förste aktuarietjänsten å statistiska byrån, icke kunna tillstyrkas. Däremot synas de uppgifter, som åvila arbetsbasen vid större specialundersökningar, så pass krävande, att en placering i lönegraden Eo 9 synes betydligt rimligare än den nuvarande placeringen. Socialstyrelsens förslag i sistnämnda del är jag därför beredd att tillstyrka. Vad som anförts rörande viss utökning av byråns kanslibiträdestjänster synes icke utgöra skäl för att den gjorda dispositionen bör bestå.

I fråga om *nykterhetsvårdsbyrån* har jag räknat med oförändrad personaluppsättning och alltså icke upptagit den föreslagna utökningen av biträdespersonalen.

I fråga om den *gemensamma personalen* synes en ökning av de för innevarande budgetår beräknade medlen erforderlig. Denna ökning torde dock kunna begränsas till 3 000 kronor.

Anslagsposten till avlöningar till övrig icke-ordinarie personal är för innevarande budgetår upptagen till 438 000 kronor. De merkostnader, som uppkomma under posten vid bifall till vad jag i det föregående i olika hänseenden förordat beträffande den icke-ordinarie personalen — däri inbegripet det inledningsvis framlagda förslaget om inrättande av en byrådirektörsbefattning i lönegraden Eo 28 — torde kunna beräknas till i runt tal 52 000 kronor. Posten bör alltså för nästa budgetår upptagas till (438 000 + 52 000) 490 000 kronor.

Utgifterna för rörligt tillägg torde kunna beräknas till 101 700 kronor.

Det sammanlagda medelsbehovet kan alltså uppskattas till (305 000 + 13 300 + 490 000 + 101 700) 910 000 kronor.

Under återopande av det anförda får jag hemställa, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen att

dels godkänna följande personalförteckning för socialstyrelsen:

Personalförteckning.

Befattning.	Lönegrad.
Tjänstemän å ordinarie stat.	
1 generaldirektör	C 12
4 byråchefer	A 30
1 byråchef, tillika statens inspektör för fattigvård och barnavård	A 30
1 skyddshemsinspektör	A 27
2 förste aktuarier	A 26
1 förste byråsekreterare	A 26
1 förste byråsekreterare, tillika assistent hos statens inspektör för fattigvård och barnavård	A 26
2 byråinspektörer	A 24
2 förste aktuarier	A 24
3 förste byråsekreterare	A 24
4 aktuarier	A 21
1 byråsekreterare	A 21
1 registrator och kassör	A 14
4 kansliskrivare	A 11
2 kontorister	A 9
1 förste expeditionsvakt	A 7
7 kanslibiträden	A 7
1 expeditionsvakt	A 6
2 expeditionsvakter	A 5
15 kontorsbiträden	A 4
4 skrivbiträden	A 2

Tjänsteman å övergångsstat.

1 förste byråsekreterare	A 26
--------------------------------	------

Extra ordinarie tjänstemän i högre lönegrad än den 20:e.

2 byråchefer	Eo 30
3 byrådirektörer	Eo 28
1 byråinspektör	Eo 24
2 förste byråsekreterare	Eo 24
2 byråinspektörer	Eo 22
1 aktuarie	Eo 21
1 barnavårdsinspektris	Eo 21
6 byråsekreterare	Eo 21
1 hemhjäpkskonsulent	Eo 21
1 revisor	Eo 21

Anm. 1 byråinspektörstjänst å ordinarie stat må icke besättas, så länge förste byråsekreteraren å övergångsstat kvarstår i tjänst.

dels godkänna följande avlöningsstat för socialstyrelsen, att tillämpas tills vidare från och med budgetåret 1945/46:

Avlöningsstat.

1. Avlöningar till ordinarie tjänstemän, <i>förslagsvis</i>	kronor	305 000
2. Arvoden och särskilda ersättningar, bestämda av Kungl. Maj:t, <i>förslagsvis</i> ..	»	13 300
3. Avlöningar till övrig icke-ordinarie personal	»	490 000
4. Rörligt tillägg, <i>förslagsvis</i>	»	101 700

Summa förslagsanslag kronor 910 000;

dels ock till Socialstyrelsen: Avlöningar till personal för verksamheten i allmänhet för budgetåret 1945/46 anvisa ett förslagsanslag av kronor 910 000

2:o) Socialstyrelsen: Omkostnader, förslagsanslag.

Budgetår	Anslag	Nettoutgifter
1943/44	196 000	342 223
1944/45	175 000	—
1945/46 (<i>förslag</i>)	175 000	—

För anslagets användning har Kungl. Maj:t den 30 juni 1944 fastställt följande stat:

Omkostnadsstat.

Utgifter:

1. Sjukvård m. m., <i>förslagsvis</i>	kronor	9 000
2. Reseersättningar, <i>förslagsvis</i>	»	18 000
3. <i>Expenser, förslagsvis</i>	»	118 000
4. Publikationstryck, <i>förslagsvis</i>	»	40 000

Summa kronor 185 000

Särskilda uppbördsmedel:

Inkomst av försålda publikationer, *förslagsvis*

kronor 10 000
Nettoutgift kronor 175 000

I skrivelse den 28 augusti 1944 har *socialstyrelsen* framlagt förslag rörande medelsbehovet för ifrågavarande ändamål under nästa budgetår. Styrelsen har därvid framhållit, att styrelsens omkostnader komme att minska genom tillkomsten den 1 juli 1944 av statens utlänningskommission, vilken övertagit styrelsens utlänningsbyrås personal och lokaler. Hur stor denna minskning komme att bli, kunde för det dåvarande icke bedömas. På grund därav måste styrelsens beräkningar av medelsbehovet för nästa budgetår betraktas som i avsevärd grad approximativa.

Anslagsposten till sjukvård m. m. har styrelsen upptagit till oförändrat belopp, 9 000 kronor.

Beträffande anslagsposten till reseersättningar anför styrelsen följande:

Under budgetåret 1942/43 hade för reseersättningar disponerats sammanlagt 23 000 kronor. Med utgångspunkt från denna summa och under hänsynstagande till allt mer ökat behov av tjänste- och inspektionsresor inom styrelsens verksamhetsområde hade ämbetsverket i sina förslag till anslagsaskanden för innevarande budgetår föreslagit, att anslagsposten skulle upptagas till 25 000 kronor. Vid en sedermera företagen preliminär uppdelning av anslagsbehovet mellan å ena sidan utlänningsbyrå och å andra sidan styrelsen i övrigt hade föreslagits, att för den beskurna styrelsen skulle beräknas 20 000 kronor. Dessa beräkningar hade sedermera visat sig hållbara; av de under budgetåret 1943/44 till närmare 26 000 kronor uppgående reseersättningskostnaderna hade omkring 4 800 kronor hänfört sig till utlänningsbyråns tjänstemän. Behovet av tjänsteresor under budgetåret 1945/46 komme, enligt vad som för det dåvarande kunde bedömas, att vara minst lika trängande som under innevarande år. Vid sådant förhållande uppskattade styrelsen ånyo anslagsbehovet till 20 000 kronor.

Av det för innevarande budgetår beräknade beloppet till *expenser* ha 11 500 kronor avsetts för bränsle, lyse och vatten och 106 500 kronor för övriga *expenser*.

Medelsbehovet för bränsle, lyse och vatten för nästa budgetår uppskattar styrelsen till oförändrat belopp, 11 500 kronor, medan utgifterna för övriga *expenser* under nämnda budgetår av styrelsen beräknats till 117 500 kronor. För *expenser* skulle alltså enligt styrelsens förslag erfordras (11 500 + 117 500) 129 000 kronor. Styrelsen framhåller, att styrelsen vid uppgörande av sitt förslag till beräkning av anslagsposten till *expenser* icke ägt tillgång till exakta uppgifter om hur stor del av föregående års *expens*kostnader, tillhopa i runt tal 249 400 kronor, som hänförde sig till den del av styrelsen, som återstode efter utlänningsbyråns uppgående i statens utlänningskommission, samt att styrelsens beräkningar på grund härav kunde komma att visa sig ohållbara.

Posten till *publikationstryck* föreslår styrelsen med hänsyn till belastningen å posten under de två senaste budgetåren, 58 600 och 60 500 kronor, höjd till 50 000 kronor.

De *särskilda uppbördsmedlen* beräknar styrelsen till oförändrat belopp, 10 000 kronor.

Omkostnadsanslaget i dess helhet har alltså av styrelsen för nästa budgetår beräknats till (9 000 + 20 000 + 129 000 + 50 000 — 10 000) 198 000 kronor.

I utlåtande över socialstyrelsens framställning har *statskontoret* med hänsyn till avsaknaden av exakta uppgifter om hur stor del av föregående budgetårs *expens*kostnader, som hänförde sig till den del av socialstyrelsen, som återstode efter utlänningsbyråns bortflyttning, ansett den i omkostnadsstaten ingående delposten till övriga *expenser* tills vidare böra upptagas med oförändrat belopp. Då anslagsposten till *publikationstryck* för löpande budgetår uppräknats med 5 000 kronor, har *statskontoret* ej heller ansett sig kunna biträda socialstyrelsens förslag om höjning av denna post från 40 000 till 50 000 kronor.

Departementschefen. Mot styrelsens beräkning av anslagsposten till *sjukvård m. m.* har jag intet att erinra.

Vad beträffar posten till *reseersättningar* vill jag erinra om att

posten, som under budgetåret 1943/44 var upptagen till 18 000 kronor, för löpande budgetår trots utlänningsbyråns bortflyttning upptagits till oförändrat belopp. Då härigenom icke oväsentligt ökade medel för reseersättningar ställts till den återstående styrelsens förfogande under innevarande budgetår, anser jag mig icke nu kunna tillstyrka någon höjning av posten utan förordar, att densamma även för nästa budgetår upptages till 18 000 kronor.

Med hänsyn till vad socialstyrelsen anfört om omöjligheten att beräkna den exakta fördelningen av expensutgifterna under budgetåret 1943/44 åt utlänningsbyrån och styrelsen i övrigt torde jämväl posten till expenser tills vidare böra upptagas till oförändrat belopp, 118 000 kronor, varav 11 500 kronor till bränsle, lyse och vatten och 106 500 kronor till övriga expenser.

Vad angår posten till publikationstryck förordar jag i likhet med statskontoret, att posten beräknas till samma belopp som under innevarande budgetår eller 40 000 kronor. Jag förutsätter därvid, att socialstyrelsen tillvaratager alla möjligheter att begränsa de under de senaste budgetåren starkt stegrade utgifterna för styrelsens fortlöpande publikationstryck.

Mot beräkningen av uppördsposten särskilda uppördsmedel har jag ingen erinran.

Då jag alltså icke beträffande någon av de i omkostnadsstaten ingående anslagsposterna ansett mig böra räkna med någon förändring i förhållande till löpande budgetår, uppskattar jag socialstyrelsens omkostnadsanslag jämväl för nästa budgetår till 175 000 kronor.

På grund av det anförda får jag hemställa, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Socialstyrelsen: Omkostnader* för budgetåret 1945/46
anvisa ett *förslagsanslag* av kronor 175 000.

3:o) Överskridande av viss anslagspost i socialstyrelsens avlöningsstat för budgetåret 1944/45. I gällande avlöningsstat för socialstyrelsen är upptagen en anslagspost till avlöningar till övrig icke-ordinarie personal å 438 000 kronor.

I skrivelse den 5 december 1944 har *socialstyrelsen* meddelat, att för innevarande budgetår erfordrades en förstärkning av sagda anslagspost.

Styrelsen framhåller, att av de anvisade medlen under budgetårets fem första månader förbrukats ett belopp av i runt tal 192 000 kronor. Till avlöning av den personal, som under återstoden av budgetåret erfordrades för fullgörande av ämbetsverket ålagda arbetsuppgifter, krävdes ett belopp av omkring 289 000 kronor. Det för hela budgetåret 1944/45 uppskattade medelsbehovet, 481 000 kronor, skulle alltså överstiga det för ändamålet tillgängliga anslagsbeloppet med 43 000 kronor.

Rörande anledningarna till det sålunda väntade överskridandet anför styrelsen huvudsakligen följande:

Arbetsmarknadsbyrån. I skrivelse den 28 augusti 1944 med anslagsäskanden för budgetåret 1945/46 hade framhållits, att byråns förste byråsekreterare i lönegraden A 24 åtnjote tjänstledighet för tjänstgöring hos socialvårds-kommittén samt att förste byråsekreterarbefattningen uppehöles av en förste

amanuens, för vilken lön icke vore beräknad för budgetåret 1944/45. Omflyttningar av ämbetsverkets amanuenspersonal hade ägt rum, sedan anslagsbehovet för innevarande budgetår i slutet av augusti 1943 beräknats, varför i förevarande sammanhang överskridandet av anslagsposten redovisades med lönen för en amanuens i lönegraden Ex 15 eller 4 590 kronor.

Socialvårdsbyråns mödrahjälpsavdelning. Styrelsen erinrar om att styrelsen i sina anslagsäskanden för innevarande budgetår anmält, att styrelsen på grund av den växande omfattningen av arbetet på detta område såge sig nödsakad att till hösten 1943 knyta en ny heltidsamanuens till avdelningen. I propositionen till fjolårets riksdag angående anslag till styrelsens verksamhet hade denna arbetskraft ej medräknats och såsom skäl härför åberopats dels att personalbehovet å avdelningen icke syntes kunna bedömas efter arbetsuppgifterna under budgetåret 1943/44, då styrelsen haft ett speciellt utredningsuppdrag rörande mödrahjälpen, dels ock att den för sommarkoloniverksamheten under år 1943 nyanställda assistenten kunde lämna avdelningen visst biträde. Emellertid hade styrelsen funnit det icke vara möjligt att utan bibehållande av nämnda amanuens utöva den tillsyn över mödrahjälpsnämndernas verksamhet som ålåge styrelsen, varför styrelsen icke ansett sig kunna underlåta att bibehålla sagda tjänst, ehuru detta bidroge till att göra tilläggsanslag nödvändigt. Denna styrelsens inställning hade under hand anmälts till chefen för socialdepartementet i en promemoria den 22 juli 1944. Amanuensens arbetskraft hade, anför styrelsen vidare, dittills helt tagits i anspråk å avdelningen, och behov av densamma föreläge även i fortsättningen. Kostnaderna för amanuensen, som åtnjöte lön enligt lönegraden Ex 11, uppginge för innevarande budgetår till 3 837 kronor.

Socialvårdsbyråns hemhjälpsavdelning hade nyinrättats i februari 1944 och hade från början bestått av en hemhjälpskonsulent och ett skrivbiträde. Såsom framhållits i styrelsens anslagsäskanden för budgetåret 1945/46 hade personalen sedan ingången av innevarande budgetår måst utökas med en amanuens och ett delvis å avdelningen tjänstgörande kontorsbiträde, som i övrigt hade sitt arbete förlagt till generaldirektörens avdelning. Dessa personalutvidgningar vore på grund av avdelningens arbetsbörda erforderliga även i fortsättningen. Av avdelningens fyra befattningshavare — vid redovisning av personalen hänfördes kontorsbiträdet helt till denna avdelning — omfattades emellertid endast hemhjälpskonsulents av budgetårets icke-ordinarie personalstat. Lönekostnaderna för de tre övriga tjänstemännen måste därför redovisas som överskridande av anslaget (en tillfällig befattningshavare med 400 kronor i månaden, ett kontorsbiträde i lönegraden Eo 4 och ett skrivbiträde i lönegraden Eo 2). Nämnda kostnader uppginge till (4 800 + 2 781 + 2 436) 10 017 kronor.

Socialvårdsbyråns barnvårdsavdelning. På framställning av styrelsen hade Kungl. Maj:t den 9 juni 1944 medgivit, att hos styrelsen finge såsom förstärkning av personalen å ämbetsverkets socialvårdsbyrå tillsvidare intill utgången av budgetåret 1944/45 finnas anställd en befattningshavare, benämnd barnvårdsinspektris, med uppgift att biträda med tillsynen av de finska barn, som vistades i riket. Genom beslut den 30 juni 1944 hade styrelsen förordnat innehavare av befattningen från och med den 1 augusti 1944. På grund av inspektionsverksamhetens omfattning hade erforderats ytterligare en befattningshavare; Kungl. Maj:ts medgivande att anställa ännu en barnvårdsinspektris till budgetårets slut hade meddelats den 20 oktober 1944. Innehavare av denna befattning hade förordnats från och med den 21 oktober 1944. I Kungl. Maj:ts båda angivna beslut hade föreskrivits, att ifrågavarande befattningshavare skulle under tiden för anställningen uppbära arvoden med belopp motsvarande den lön jämte rörligt tillägg och kristillägg därå, som tillkomme å I-ort stationerad extra ordinarie tjänsteman med

placering i 20 lönegraden, 19 löneklassen, att bestridas från den i styrelsens avlöningsstat upptagna anslagsposten till avlöningar till övrig icke-ordinarie personal. De till dessa båda befattningshavare utgående arvodena (under 11 respektive 8 $\frac{1}{2}$ månader) utgjorde en merbelastning å innevarande budgetårs icke-ordinariepost med sammanlagt omkring (8 180 + 6 320) 14 500 kronor.

Lagbyrån. Såsom framhållits i styrelsens anslagsäskanden för budgetåret 1945/46 hade styrelsen utöver beräknad personalstyrka måst anställa en med telefonväxeln skötsel förtrogen arbetskraft, vilken, i den mån hon icke tjänstgjorde såsom tredje telefonist, vore placerad på registrators- och kassakontoret i skrivbiträde i lönegraden Ex 2). Lönekostnaderna för denna befattningshavare beräknades till 2 382 kronor.

Statistiska byrån. I petita för budgetåret 1945/46 hade styrelsen anfört, att styrelsen, för att möta en i nämnda framställning närmare berörd ökning av de arbetsuppgifter, som åvilade arbetsledaren för fattigvårds- och barnavårdsstatistiken, sett sig nödsakad att från och med april 1944 anställa en amanuens (då i lönegraden Ex 11, numera i lönegraden Ex 15) såsom biträde åt denne arbetsledare. Den nyanställda amanuensen, av vilkens arbetskraft styrelsen vore i behov hela innevarande budgetår, hade såsom planerats, från arbetsledaren, en ordinarie aktuarie, övertagit det med fattigvårds- och barnavårdsstatistikens färdigställande förknippade gransknings- och kompletteringsarbetet, som krävde såväl tid som sakkunskap och omdöme. Därigenom hade aktuarien kunnat till viss del frigöras för andra uppgifter inom socialvårdsstatistikens ram.

För att möta de krav, som efter hand restes på statistisk bearbetning av mödrahjälpsverksamheten samt verksamheten inom den halvöppna barnavården och sociala hemhjälpen, komme, enligt vad styrelsen i sina anslagsäskanden för nästkommande budgetår betonat, en utvidgning av byråns personal med en amanuens i lönegraden Ex 15 och två biträden i lönegraden Ex 2 att påkallas redan under innevarande budgetår. Styrelsen kunde nu angiva tidpunkten för denna personalutvidgning till början av mars 1945, då den statistiska bearbetningen av dessa socialvårdsgrenar borde sättas i gång i planerad ordning och omfattning.

Lönekostnaderna beräknades för den förstnämnde amanuensen till 4 590 kronor och för den sistnämnde amanuensen och de båda biträdena till (1 530 + 794 + 794) 3 118 kronor eller alltså till sammanlagt (4 590 + 3 118) 7 708 kronor.

Styrelsen har alltså uppskattat merkostnaderna för nämnda personalförstärkningar till (4 590 + 3 837 + 10 017 + 14 500 + 2 382 + 7 708) 43 034 kronor eller i runt tal 43 000 kronor. På grund härav har styrelsen hemställt, att sistnämnda belopp måtte ställas till styrelsens förfogande såsom förstärkning av den i styrelsens avlöningsstat för löpande budgetår upptagna anslagsposten till avlöningar till övrig icke-ordinarie personal.

Med hänsyn till angelägenheten av att det stora antal finska barn, som överförts till Sverige, skulle erhålla en så effektiv tillsyn som möjligt och då inom socialstyrelsen saknades erforderlig arbetskraft för den omfattande verksamhet, det här var fråga om, medgav Kungl. Maj:t genom särskilda beslut den 9 juni och den 20 oktober 1944, att personalen å styrelsens socialvårdsbyrå finge intill utgången av budgetåret 1944/45 förstärkas med två barnavårdsinspektriser med uppgift att biträda med nämnda tillsyn. Dessa båda befattningshavare skulle enligt Kungl. Maj:ts beslut äga åtnjuta arvodet med belopp motsvarande den lön jämte rörligt tillägg och kristillägg

*Departementets-
chefen.*

därå, som tillkommer å I-ort stationerad extra ordinarie tjänsteman med placering i 20 lönegraden, 19 löneklassen, vilka arvoden skulle bestridas från den i socialstyrelsens avlöningsstat för innevarande budgetår upptagna anslagsposten till avlöningar till övrig icke-ordinarie personal. Då vid beräkningen av ifrågavarande anslagspost någon hänsyn icke tagits till kostnaderna för nämnda arvoden, av styrelsen nu beräknade till sammanlagt 14 500 kronor, erfordras uppenbarligen en förstärkning av posten med sagda belopp.

Av socialstyrelsens framställning framgår emellertid vidare, att styrelsen på grund av den växande omfattningen av de styrelsen åliggande arbetsuppgifterna sett sig nödsakad att redan utvidga eller har för avsikt att utöka personalen å vissa av styrelsens byråer utöver den personalstyrka, som beräknades vara erforderlig vid fastställande av den i styrelsens avlöningsstat för löpande budgetår upptagna anslagsposten till avlöningar till övrig icke-ordinarie personal. Det är emellertid enligt min mening icke tillfredsställande att, sedan icke-ordinarieposten fastställts på grundval av detaljerade beräkningar, styrelsen utan att avvakta tillstånd därtill vidtager dispositioner, vilka kunna med säkerhet förutses leda till att de anslagna medlen icke förslå. I det inträdda läget vill jag emellertid tillstyrka, att medel ställas till förfogande för sådana personalförstärkningar, vilka redan ha vidtagits av styrelsen. I anslutning härtill anser jag mig böra begränsa den av styrelsen föreslagna medelsanvisningen för personalförstärkning å statistiska byrån att avse en amanuens i stället för begärda två amanuenser och två biträden, varemot i övrigt anvisning av medel torde böra ske i enlighet med styrelsens hemställan. På grund härav synas kostnaderna för nu ifrågavarande personalökningar, av styrelsen beräknade till 28 500 kronor, böra bestämmas till i runt tal 25 500 kronor.

Det belopp, varmed anslagsposten skulle behöva överskridas under löpande budgetår, skulle alltså uppgå till (14 500 + 25 500) 40 000 kronor.

På grund av det anförda hemställer jag, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att medgiva, att den i avlöningsstaten för socialstyrelsen upptagna anslagsposten till avlöningar till övrig icke-ordinarie personal må för budgetåret 1944/45 överskridas med högst 40 000 kronor.

Med bifall till vad föredragande departementschefen sålunda under punkterna 1:o)—3:o) med instämmande av statsrådets övriga ledamöter hemställt förordnar Hans Maj:t Konungen, att proposition av den lydelse, bilaga till detta protokoll utvisar, skall avlåtas till riksdagen.

Ur protokollet:
Hans Bergström.